

T Colegio Mayor del Rosario.
RACTATUS DE DIALECTICA,
 seu Logica parva in tres divis⁹
 libros iuxta miram Angelici nostri
 Doctoris doctrinam, et Aristotelis pra
 cepta elaboratus per sapientissimum

AUGUSTI-
NVM EMMANVELEM ALARCŌ

Phylæ Cathedrae Moderatorē in hoc.

M. R. P. D. N. R. V. M. V. C. A. O.

in Sanctasidensi urbe Novi Regni Gra
 matensis erecto ab illmo Rmoq. D. F.

Xp̄ophoro de Torres h⁹ Diocesis D. Præsu
 le, Cathol. Majest. Philip. III ac IV. à Concionibus
Invocāo, et Dedicāo.

In nomine Omnipot. Dei: et sub auspicijs
 eiusdem Bmæ Virg. à Ros. Matr. nostræ.
 Initium sumpsit op⁹ h. die XXIV Octob. anno Dñi

MDCCLVIII.

180
A57

676

Commendatio dñi D. Thoma

Suadere, q^{to} intervallo cretis omb^g dñi Thoma emineat, ty authoritate, et
 exemplo vitarum, ordinis Religioſarum, et primorum Theologarum, ty carissimij.
 eēt magna Part^o; vñd^o dñi ex oraculo N^on, elogij Pontificij, vtilitatis
 exemplo, et eadē modo imitabo.

Cy enī S. B. m^oxi primus, vltim^o sp^o, ite summa Theologicam
 p^oſeſer, anxig, ne illi, et tot libris, quos j vñ decussu scripserat, alij
 tibi humanit^o ingiver, cy lacrimis, et gemitib^o, vt solebat, Dñij dultit,
 a cō j cauce pendentis imagine, l^oſissim^o h^o respary accipit: h^o respiciti
 de me Thoma: quę ergo recipies pro tuo labore merced^o? Scilicet vt Pape
 decerni, que in Regno naxaxi vltit, robur, et authoritatem p^oſia subſcrip-
 tione p^oſay: ita divina ille M^o naxi sui dñg, vt ardent^o ab omb^g dñex
 vaxet, ty illustri oraculo vltit, p^oſare.

Chriſti reſtim^o innumeras adiecit eadē approbationes, veluti dif-
 fuſiores h^o oraculi explanat. In primis enī Clemens VIII. ad Napolitanos
 dicit: Dñi D. Th^o reſtis ē, ingens librorum numerus, quos ille breviter p^oſe
 j d^o ſere diſciplinarum genere ſingulari ordine, ac mira p^oſpicuitate ſi-
 ne ullo p^oſa errore ſcripſit; in q^o vixibendis inuēdy ſanctos Apoſtolo
 P^oſy et P^oſy colloquentes, locos illi quodā, Dei iuſu enaxagres habuit, et quos
 dñd^o vixit^o exp^oſa Dñi voce p^oſbaros audivit.

2° reſtim^o h^o ex Innocentio. 6° Lemovigeni. q^o d^o D. Th^o
 ait: huius dñi p^oſ quatuor, excepta canonica, h^o p^oſay vltitay, mod^o diſciplinay
 vixitay vltitay, ita vltitay, q^o eam tenuit iuveniat a vixitatis vltitay
 devixitay, et q^o eg impugnavit ſemp^o ſuaxit de vixitay ſuſpectay. Quod
 dlogij p^oſbaros exp^oſitay, qua videray D. Th^o impugnavit labi j p^oſ^o
 opiones vltitay in ſpelauit, et p^oſnitioſiſſimas j moralib^o.

3° dicit Paulus. V. vocans D. Thomam
 ſplendidiſſim^o Catholic^o fidei ſcholar^o, cō ſcripſarum dlypes Militaris
 etat^o hereticarum tela feliciter elidit. 4° ē vltitay V. Solſang ſca.
 demig his vltitay alloqu^oſis: vltitay, et tenore p^oſnitay vltitay inuigim^o

Colegio Mayor del Rosario.

TRACTATUS DE DIAL...
 LIBROS INTRA MURAM ANO...
 DOCTORES DOCTRINAM ET...
 AVGVSTINVS...
 R. P. D. N. R. V. M. A. R. C. O.
 M. P. D. N. R. V. M. A. R. C. O.
 M. P. D. N. R. V. M. A. R. C. O.
 M. P. D. N. R. V. M. A. R. C. O.

ut D. Hic dñs raggus uelidig, et catholig secretis, eque nucleari toni
uicibz ampliare.

Et ē Alexandri VII. ad Loranzus uocati D. D. Augustini et Thomę
dogmata iuristica, turribimaf, quozq. Simōy uicary genus catholico uni-
uerso ingentia, et q̄ laudē suppressa nāa nōi p̄anij imp̄dāe plane n̄ egr̄
Domy Benedicti XIII. j̄ breui Ap̄tolico ad P̄ceptores ord̄. P̄dicatory
dato Romę apud Sanctę M̄. maiōy die 6^a Novembrii anno Dni 1724,
maxime p̄f̄isq̄ ē j̄ extollendo Angelico M̄o, et imp̄danda eius d̄a.
oro, ut integre p̄legat, q̄ sane n̄ p̄t. m̄ax laus excogitāi.

Nec sily eccl̄a tō elogij, sed suo quozq. ex̄mp̄o ad sequēdy. Hic
D. uigentiſſime nos excitat, quod p̄t ex q̄is sacray d̄illōy v̄p̄, que
p̄p̄a dec̄a ex D. Hic scripti d̄ym̄ere, ut ostendit Gravina lib. 2° c. 5.
sui Cherubim Paradisi; eque unicz ex Scholasticis, j̄ definiēdy rebz f̄idē
adh̄ere solent; q̄ p̄p̄e in sac. h̄id. Synodo apparuit, q̄ P̄. scrip̄tuz
sacre, que d̄ m̄ax in p̄b̄licis d̄illōy v̄p̄ibz, aff̄xi s̄ter, unicz D. Hic
sum̄m̄ ad̄ici ostendit, raggus lucul̄p̄m̄ q̄y Patay ep̄itomy, et scrip̄t.
sacre int̄p̄t, imo ut p̄t ex sacray concilij ad D. Hic, et ad Ludig la-
ydy, si q̄ ambiguitatē, aut r̄uozat̄ p̄uicet exozy, im̄unibz v̄m̄
referēdy, ext̄imabz.

Hic op̄at ex orationē que tota eccl̄a j̄ eiq̄ f̄ero ad Deū fundit. Deū
q̄ eccl̄a rug D. Hic d̄a. P̄m̄it, ne claximibz r̄stimonij d̄uicē, D. Hic
n̄ m̄ado, diuinitz d̄ay, sed eiq̄ v̄nanimi eccl̄a v̄nuz acceptay j̄ Magi-
tr̄y D̄y, a quo f̄ideli. sap̄e lumina d̄ym̄ere, q̄ d̄y q̄ruis ombz ante
p̄ouent, q̄que int̄ alio Scholasticis D. D. tanty em̄inent.

Rugy lenta solem̄ j̄t̄ vibuana cup̄lii.

Hic pauca ex multis j̄ imp̄dādy d̄a Thomę sufficiant. Nunc seludo uer-
bi, q̄ nos h̄arat Clamy T. j̄ rem. d̄ D. Hic, q̄ incipit. Ecce plus que Salomon
Hic d̄a n̄ recedat ab ore n̄ recedat a cordē, q̄ ip̄iq̄ sequi n̄ d̄uicē
ip̄y cup̄liari n̄ exat, ip̄y tenens n̄ corauis, ip̄y loquy n̄ r̄p̄it̄ ip̄y
m̄d̄ens ad ueritatē p̄uenis. tenui expo, nec dimittz. can. 3°

PROEMIUM

Ad aty loq̄ chaos, obscuris f̄isq̄ undequaque v̄mbz, v̄o
p̄fecto cupiditas, nobilitas animi, et boni nominis cura ero-
cat. Parebitis equidē, Iuuenes p̄stantissimī, n̄q̄is cy c̄etis
nebulis, tyruuncula j̄t̄ uerbines navis penit̄ fluctuare j̄cipiat.
Sed quid enī, si sibi labores equeq̄ op̄at opus uicute sup̄-
ma, ut ait P̄p̄tionus?

Preclara uendit bona laboribus D̄y.

Ex̄gia certe d̄iat̄ f̄ia j̄ uigiliis, et sudoribz, uelut j̄t̄ saxa gem-
ma, et ut j̄t̄ conchas onio j̄clusa monatur. Et qui adamgrapi-
si laboribz, c̄etibzque j̄udet uigiliis acquat? Quis n̄ j̄t̄ u-
mofa p̄f̄isq̄ lecta abque resp̄atōe deo luminis pakulo P̄uoz
uicōy j̄uenit? Aliquis? Ap̄age, ap̄age, Adoleſcentes Chastimi. Vi-
zibus ergo enixi robusti, sc̄ray toty, logicale t̄m̄ ingredim̄ina
generosi; n̄q̄ quste s̄ia felicitas ē, et qui p̄ocul labores fugat
gl̄riy, et felicitatē p̄em̄it, ut Philo uiebat. Ausy in orbis erit u-
p̄a, n̄q̄ l̄t̄oz (sing. Syluig) in plebeis argenti, in Nobilibz ausy, et
j̄ P̄cipibz gemma. Plac̄idum, p̄ocul dubio uicim̄i nonq̄, si su-
d̄is dedit loq̄ exarati tramit, n̄q̄ (ut alioq̄ idē) gl̄ria debetur
studij, atque aſpectu merui. Aff̄it̄re ab enī imp̄tuna quicē, que
(Carme teste) uic̄is alim̄ta ministrat. Et ergo ab̄h̄e fama c̄ic̄y
quoz uolabini anḡl̄simi, me orbis am̄ic̄y j̄ laboribz uic̄y, et j̄
anḡl̄ibz tranquilly ex̄p̄erim̄ini. Et ut feliciter, quod mihi luce
mini op̄o, sacratim̄ f̄id̄es inuocate iuram̄y, ad Palladii d̄n̄y
Iurclari n̄e ausp̄ic̄y ofugite deuōi, alim̄que Thomę, uic̄is

Scholazij facis, omnij demy cali ceteri Sanctus. Valet.

**BREVIS PRÆLIMINARIS
NOTITIA DE NRÏ INTEL**

LECTUS ACTÏBUS.

Præterquam ad summarissimas institutiones gradus faciendam alii
quali explicatõe nã in illis operatõij, utpote eorum cõ. quonij resõis
dialã versat, vob instrui, opus eẽ. dixi. Sciendij ergo eẽ, tyc illij
operari, dy aliq̃ cognõit, unde operatõ illij, idẽ eẽ ac cognõit, et eẽ spẽ
simplex nimirij aphõsõ, idẽij, et discursõ. 1.ª eẽ, que simplrã rem
cognõit, nihil de ea, afirãdo, aut negando, vt cy audita hac voce
homo intellõ idij rigit significatij, rigit hõij, sicutõ ibi.

2.ª eẽ, per que al-

2.ª eẽ, per que al- 2.
afirãdam, negamque, v.g. cy dico: hõ eẽ rãonalis, vel hõ ñ eẽ lapis
sed aduertit, idẽij afirãdy vocari spõij, q.ª vny cy alio rãõis, et 2
iungit, negatõ v.ª dicitõ appellari, eo q.ª vny ab alio iungit et diuidit,
et vnyque, aut eẽ v.ª, vel falsij. Et verij, si res se hãat, vt incã eẽ, vel
ñ eẽ ab illõ. Et falsij, si ita ñ se hãat res, sicut expãitõij p. iudij.

3.ª 3.

emij eẽ illa, qua vny ex alio colligitõ, vt j.ª aũ: hõ er rãtis: ergo eẽ
rãtiblis. En hãti res nã illõ operatõis explanatas, x.ª quary nãij d.
alij libõs recabimõ, q.ª tota illõij structura p. iudij.

**LIBER I. DE PERTINEN
TIÏBUS AD SIMPLÈM APPHENSIÏM.**

Cy eẽ 1.ª nã illõ operatõ enãte, queat, male apphenõdo, ad h.ª p. cauendõij
p. iudij dialõ libõs instrã eẽ. Et in eiq. p. iudij, queat de signo collocandõ eẽ
glacuit, eo q.ª ab ipijq. intellõ. maxẽ p. iudij queatõs sequeret p. iudij, que
de hõ agit, cy signij sũt q.ªq. tã. Ad rem ergo. 1.ª 1.ª de signo. Atq. 1.ª q.
sic signij.

Quæstio V. de Signis.
Quæstio. In quibus sint definitio Legis,
Quidq. Signum?

1. Sicut dicitur in 8. definitio legis in 2. libro speculatio, melius tamen mihi visum est, si loca eas tradere, q. alias signi, definitio, reliquorum instrumentorum, scilicet, irradabitur. 1. signum relata est, definitio delere utare ex genere, et diffinitio. Genus y nunc est, xao in qua definitio dicitur ex alijs a. s. dicitur. Diffinitio o. e. xao, p. dicitur per quod definitio differt ab alijs sub eod. genere veniri.
2. Hæc definitio y definitio hanc: animal rationale. j. qua by animal e. genus, q. a. xao in qua j. q. dicitur dicitur ex alijs a. s. dicitur videlicet ex. hanc. by definitio e. hanc, q. per illud differt ab alijs sub eod. genere animalis dicitur, n. p. a. hanc.
3. 2. relata, quod dicitur sit clarior definitio. Patet: q. definitio explicat definitio, sed explicatio dicitur ee clarior re explicata: ergo dicitur dicitur ee clarior definitio. Ex quo inferitur, definitio n. debere impediri j. definitio, q. tunc definitio e. tunc obscura ac definitio. Unde huc e. mala definitio: animal rationale humanum.
4. 3. relata e. quod n. sit redundans, nec diminuta, h. e. quod ita adjugetur ex definitio quod neque excedat illud, neque ab illo excedatur, unde male definitio hanc: animal rationale abby, q. by abby superfluum hæc modo erit male definitio hanc: animal bipedes, q. per by by per n. exprimitur sufficienter hanc definitio.
5. Ex hac relata inferat alia, videlicet definitio e. minus dicitur by ex suo definitio, h. e. quod a dicitur ad definitio et e. dicitur, prima e. consequentia. v. g. e. homo. ergo est animal rationale; ut animal rationale: ergo e. hanc. Hanc intellectus.
6. Ad q. n. q. dicitur dicitur. Permissis quæstio

simis signi definitio quas longi e. referre, et repellere, sic ex dicitur n. n. zy placito signi in tota sua latitudine definitio: e. dicitur per definitio aliud a se referre. by dicitur per definitio loco qui, per quod signi dicitur ex obtinere aliam definitio a q. dicitur per illud quod definitio. Ad dicitur tamen: aliud a se referre, ut dicitur ab alijs dicitur. etia per definitio, que aliud a se n. referre.

Pro quo e. notandum, quod ex signa n. sint infinita, ut j. sed ut aliud referre, definitio definitio signi e. definitio aliud a se, non ut exque, sed substituitur, et per definitio vices gerentis aliam, ad quod definitio e. p. definitio. Hinc licet definitio dicitur referre dicitur, et ea definitio hanc sit definitio cognoscendi effectus, et sic e. alijs, n. tamen si signa, q. n. referre substituitur, sed definitio hanc e. ratione definitio vniq. dicitur ex alio.

Obij. 8. ergo (ut dicitur omnes definitio generalis evolvam, et definitio explicam) est res illa, que per definitio definitio, sive color illa apparet, ut ab igne per definitio, v. g. per colorata e. definitio per definitio, et tunc definitio definitio, q. aliter a visu, aliter ab audire definitio.

By autem definitio hanc dicitur sit definitio 9. q. dicitur (ut dicitur Ang. 2. 1. 2. q. 73. art. 3. ad 1. 1.) referre et definitio dicitur definitio j. definitio vniq. et n. vniq. Hanc e. in quo definitio dicitur definitio, et definitio non definitio. Zy e. quod definitio definitio, tunc definitio ex definitio, ad alio definitio definitio sit definitio: ex ego mea imagine definitio definitio, imago e. definitio definitio n. vniq., Rex v. e. definitio definitio vniq.

Sicut definitio definitio vniq. j. definitio vniq. definitio 10. et definitio vniq. negativè. Hanc quod definitio definitio per definitio definitio n. definitio definitio, ut Rex definitio per definitio; quatenus in illo definitio definitio definitio definitio vniq., dicitur tamen definitio tale, definitio definitio, que definitio definitio definitio n. definitio definitio j. sua definitio.

Zy e. quod definitio definitio definitio, n. tamen illa definitio 11. definitio, definitio n. definitio, ut definitio definitio in sua definitio definitio, alioq. eo quod definitio, aliqua definitio; q. ex definitio definitio, dicitur definitio definitio

et q^a n̄ sup̄p̄t̄ q̄q̄ tr̄at̄q̄ n̄ ulmō, d̄t̄ tale negat̄e.

2^a deponis parū, ut

12. q̄q̄ cognov̄t̄, intelligit̄ de quacūque par̄ cognov̄t̄, enī, veniunt, t̄q̄ h̄oy
q̄q̄ tr̄at̄oy; q^a exp̄p̄ta v̄tat, tr̄at̄a mov̄t̄ signū ad aliud ab
eō resp̄nd̄t̄; Equi enī, d̄y audit̄ tr̄at̄q̄ stat̄q̄ se mill̄it̄ parat̄.

Ly ald a se

13. denotat signū debere resp̄nd̄t̄ aliq̄ d̄iversū est̄ā ab ip̄o. Ulmā parū
ut resp̄nd̄t̄, et significat̄ facere rem p̄sent̄; resp̄nd̄t̄ enī ē ut p̄p̄t̄
facere, sive rem n̄ ip̄q̄ ob̄jicit̄, et p̄sent̄are p̄t̄, quod omnī ob̄t̄ m̄t̄.

Si dicitur

14. resp̄nd̄t̄ id̄ ē, ac bis p̄sent̄: ergo resp̄nd̄t̄ id̄ ē, ac bis p̄sent̄, sive bis
p̄sent̄ aliq̄ facere; et conq̄s̄t̄ male exponit̄ ly resp̄nd̄t̄ per rem p̄
sent̄are p̄t̄. 1^a quod licet d̄ict̄o re, plur̄it̄ significat̄ id̄, quod bis ut
v̄tat in exemplo arguit̄; aliq̄^o tam̄ quid̄ d̄iversū significat̄, sicut
resp̄nd̄t̄ n̄ ē id̄, ac bis p̄sent̄. In p̄p̄t̄i enī ly re significat̄ q̄ ut d̄ixim̄
sicut enī resp̄nd̄t̄ ē rem pellere, et removere ē rem mov̄ere, ita
resp̄nd̄t̄ ē rem p̄sent̄are.

2^a deponis signū sic exp̄p̄t̄ arg. 1^a vox h̄ō in li-

15. bro clauso scripta ē signū; sed n̄ resp̄nd̄t̄: ergo de r̄at̄e signū n̄ ē resp̄nd̄t̄.
Ips̄: vox nihil n̄ resp̄nd̄t̄, et tam̄ ē signū: ergo quod p̄p̄t̄. It̄ā p̄t̄
ter: q^a quod nihil resp̄nd̄t̄ n̄ resp̄nd̄t̄.

1^a ad arg. d̄v̄t̄ manū d̄iq̄ m̄ḡ: n̄ resp̄nd̄t̄ aū

16. et exercite, de aptitudinat̄ et in p̄ōa n̄ m̄ḡ, et conq̄s̄t̄. Verba enī in d̄
fione parā n̄ d̄ict̄ ay, sed aytr̄. Ad q̄st̄ d̄iq̄ m̄ḡ: n̄ resp̄nd̄t̄, ex parte
rei significat̄, 2^a ex modo significandi, n̄ m̄ḡ. It̄ā licet id̄ quod signū
caus̄ per ly nihil sit nihil, significat̄ tam̄, ac si eēt aliq̄: sicut enī
vox aliq̄ ē imper̄ta ad significandū aliq̄; ita vox nihil ē imper̄ta ad sig-
nificandū nihil.

Arg. 2^a: sanguis Xp̄t̄i alt̄at̄ ē signū sanguinis Xp̄t̄i

17. effusi in cruce; et tam̄ ē id̄ cy illo: ergo d̄ct̄ signū sui ip̄s̄; ac
quid̄ resp̄nd̄t̄ ald a se n̄ ē p̄p̄t̄ signū. Ips̄: panis ante unuas ex-

ponit̄ emproxiob̄ significat̄ silēs specific̄ panes vendibiles, imo et se
ip̄s̄ vendib̄ significat̄: ergo d̄ct̄ signū ald a se n̄ resp̄nd̄t̄.

1^a ad 1^a arg. 18.

quod sibi ob̄jicit̄ D. Th. in 4° d̄ict̄. 8^a q. 1^a ad 2° q̄st̄ionē. 2^a et cy
ip̄o 2^a d̄iq̄ m̄ḡ: sanguis Xp̄t̄i redupl̄at̄e ut stat̄ sub spec̄ib̄ v̄n̄i
ē signū 1^a 2^a sanguis Xp̄t̄i q̄q̄ ad substant̄n̄, n̄ m̄ḡ. Itaque sanguis
Xp̄t̄i in alt̄at̄, et p̄t̄ v̄iderat̄e quod substant̄n̄ sanguinis, et q̄q̄
imp̄tat̄ acc̄t̄a v̄n̄i, q̄q̄ tam̄ n̄ imp̄tat̄ sanguis in cruce, sed t̄q̄
acc̄t̄a pecul̄iaria sanguinis. In quantū in illa redupl̄icat̄ ē signū
sanguinis effusi in cruce, et h̄ modo ē d̄ict̄ v̄n̄i sanguis ab aliis, q̄
ten̄ v̄ illa n̄ d̄t̄ n̄ ē signū.

Ad 2^a arg. n̄ ans, vel claritati quā d̄iq̄ illud: 19.

significat̄ alios panes, et se ip̄s̄ vendib̄ redupl̄at̄e, ut vendib̄, 2^a
specificare, n̄ ans. Exponit̄ quippe panis d̄ict̄ n̄ ut ab̄t̄e in eiq̄ ve-
niant cognōs, sed ut sciant̄ it̄i panes vend̄, quod ē eē signū v̄
d̄ict̄is panis, n̄ ip̄s̄met panis. Caollat̄a notatu signa.

Collaria NOTU DICINA

Ex d̄ict̄is hucusque colliges 1°: d̄ivisiōs ob̄t̄i j̄ tr̄at̄oy ulm̄y, et n̄ ulm̄y 2°.
ēe necq̄, et arguat̄. Necta p̄t̄ ē, q^a nulla ex d̄ict̄ib̄ h̄ d̄ivisiōis illi d̄ef̄.
cit, ut p̄t̄. Adq̄t̄a ē etiam; q^a n̄ ē assignat̄e ob̄t̄i, quod n̄ j̄ tr̄at̄oy ulm̄y
n̄ n̄ ulm̄y. Colliḡ 2° quod ex h̄is ob̄t̄is soly tr̄at̄oy n̄ ulm̄y ē cui p̄p̄t̄i
r̄at̄o signū; q^a soly illi om̄t̄ aliud a se resp̄nd̄t̄e.

Colliḡ 3°: d̄ivisiōs d̄v̄t̄ ob̄t̄i et 21.

ab ingenio meo p̄ncepsore r̄at̄ib̄ lib. 1° d̄ict̄i 8° 1° n. 3° in mo-
v̄y t̄at̄y, tr̄at̄oy t̄at̄oy, mov̄y et tr̄at̄oy simul, ēe v̄l̄t̄e d̄ef̄er̄it̄y. It̄ā
ut intelligat̄is, audite exp̄p̄t̄is, h̄oy ob̄t̄at̄y, 2^a d̄v̄t̄is d̄v̄t̄oy m̄ent̄y. 1°
(d̄ict̄y) ē, quod mov̄t̄ p̄q̄, sed nullo modo r̄at̄ cognōs p̄t̄.
2^a ē quod 22.

trac cognoscit pōt sed nullo modo mouet. Vltimū, quod mouet, et trāc.
Exemplū p̄mū ē j' imagine legiti; secūdū j' sege cognito q' imaginū,
et vltimū j' sege cognito in se ipso, reclusa imaginē.

23. Vnde q' ē reijciendū
ffatū divisionū; q' membra diuisiōis (x' h' dicit) debent ēē inflexiora
diuisio; sed diuisio nempe vtrūq' sibi se extendit ad mouere, et trācē pō.
mōdūq' motus, v' trācē explicat: ergo. 3^a membra nempe vtrūq' mouet, et
trācē siml. n' exi' inflexio diuisio, sed ita vult, sicut diuisio, q' erig' am
trācē diffici' mouendi et trācēdi. Alij' impugnātibz ob breuitatē inq'p
tū superedes.

24. Collig' 4^a; quod ut alq' dōy hēat ratiōē signū triplex dicitur
dōy. 1^a ē quod nō notū signato; q' dōy signū ex p̄p̄is et peculiarit' 2
ce p̄ hēat dicitur p̄p̄is j' cognitiōē signatū, q' ad signatū tūq'q'
maseratiū ad maseratiū; et q' alij' maseratiū, aliter ē notū.

25. 2^a ē quod i' im-
perfectū signato, q' dōy inflexio i' ex p̄māria p̄p̄is, ut replet' sig-
natū, n' cognoscitū p̄p̄is se sed p̄p̄is cognitiōē signatū; quēd' enj' ut
vīa, mūy et dīp̄ō, ad signatū cognitiōē; et vīa solū quēd' dicit' p̄p̄is tūy
mediū p̄p̄is fīp̄, et dīp̄ō p̄p̄is fīg; sed quod dōy cognoscitū p̄p̄is cog-
nitiōē aliterq' imperfectū ē alio salū in eē vtrū: ergo.

26. 3^a ē quod int' sig-
nū et signatū dicit' essentialis et specia' dīfīō; q' signū trācē ad
signatū tūq'q' mūy ad fīp̄, mouerale ad mouerūq', et specia' ad
specia'q'; sed mediū dīquāt' eorū a fine, mouerale a mouerūq', et speci-
ca' ab specia' p̄p̄is subordinatū vniq' ab altero, quē nō saluat' adq'
sp̄ali, et specia' vtrūq' dīfīōne: ergo. Dāc' data j' 1^a et 3^a ca' dila-
tū lup' capiet' ex mag' dicendū. h' 29 h' dicit' leges, et signū p̄p̄is tra

Art. 2° bone divisionis Regule, et signi par-
tes explicantur.

Ne sequenti quidam, antequam signū diuidam, h' dicit' leges signate. 27.
opertū ē. 1^a ergo lex ē; quod singula membra diuisiōis sint inflexiora diui-
sio, id ē. q' singula membra ad mūy se extendit, quā diuisio; q' q'q'
et q' ē mūy toto et diuisio sp̄ali, ut tūy respēt' ad membra diuisiōis. Vn-
de hęc ē mala diuisio: animal aliud simile, alio rationale, q' sp̄ite ad rā-
tū se extendit, quāq' animal.

2^a lex ē: quod membra diuisiōis simul sumpta adq'. 28.
quē diuisio, id ē quod nihil trācē sub diuisio, q' n' trācē sub alq'
ex membris diuisiōis; q' tūy n' excedit' p̄p̄is siml' sup̄as, sed illas
adq'uat. 3^a lex ē quod membra diuisiōis dīquāt' salū in dīfīōis ratiō-
ne sp̄ali, q' si n' dīquāt' n' diuisiōis tūy. His intellectū.

Signū quatenū. 29.
respicit p̄p̄is diuisiōis in sp̄ali et instrumētale. Sp̄ale ē: notū p̄p̄is
lis, quē se ip̄is, et n' mediane alio aliud a se respicit, ut dicit' hominis
replet' hōy, alij' p̄p̄is ip̄is replet' dicit' cognitiōē instrumētale ē, quod p̄
exipit' cognitiōē sui aliud a se respicit, ut imago Regis p̄p̄is cognitiōē Regis
replet'

30.
Hęc signa dīquāt' in eo quod signū sp̄ale, ē q' int' dicit' p̄p̄is cognitiōē q' reple-
at ut oīa sp̄a: instrumētale v' ē q' exipit', inflexio enj' sp̄is vtrūq', ut dicit'
2 Aug' 22. dicit' Xp̄iana, quod p̄p̄is ē vtrū sp̄ali, et exipit'. In instrumē-
tale 2^a p̄p̄is cognitiōē respicit, vtrūq' p̄p̄is sui et alij' signatū; q' si nullū hōmīnū nōq'
Regis n' p̄p̄is Regem q' illū imaginē cognoscit; sp̄ale v' vtrūq' salūmō
cognitiōē exipit', quā in signo signatū attingit'. q' ē mūy in quo, siue sp̄a
quē se ip̄is inflexio p̄p̄is reddit' illi sp̄is vtrūq'.

Signū sp̄ale subdit' 1° j' vltimū. 31.
tū, et n' vltimū. Vltimū ē respicit' vtrūq' trācē vltimū, Non vltimū ē respicit'
vtrūq' trācē n' vltimū. v' 2^a respicit', quā cognoscit' imaginē Regis ē signū sp̄ale
n' vltimū, et respicit', quā cognoscit' ip̄is Regem ē signū sp̄ale vltimū, q'
in illo sunt' nullū et n' respicit' ad aliud cognoscendū.

32.
P̄p̄is signū sp̄ale v' vltimū. Hęc ē q' supponit' aliter sp̄is vtrūq'

SUMMUS 2.º DE TRO.

Art. I. quid, et quodplex s. Trus?

1. *Fig. ut alias materias in eodem accipit. Perj. summi. tra. q. eor. ac lineis, quo rei aliqua clauditur in quo sepe mixto appellatur tra. civitatis. 2.º q. sine, et exitu, et h. modo max. dit. vix. tra. 3.º q. loco, ad que pertra. 4.º q. obis. alia. per. v. aia. quo sensu colatur dit. tra. per. v. sive. seu. v. d. v.*
In tra. tra. summi. q. simplici. dicitur, et sic semper definit a. h. a. i. s. e. signy. charac. pp. s. i. m. u. i. n. y. In qua ditione. signy. e. tra. s. i. v. i. s. u. s. p. e. r. q. u. o. t. r. a. q. u. a. q. u. a. r. a. n. s. g. e. n. i. c. a. m. i. t. e. y. o. m. n. i. a. i. n. s. t. r. u. m. e. n. t. i. s. d. i. a. b. i. t. e. t. e. n. y. q. u. o. t. r. a. s. i. g. n. o. s. i. c. u. t. t. u. r. a. n. s. y. n. h. e. a. t. a. q. u. o. d. i. n. q. u. i. s. q. u. i. l. l. y. p. a. r. t. i. s. p. p. o. s. i. t. e. a. r. t. h. e. g. o. r. i. a. q. u. i. n. y. q. u. o. n. i. h. i. l. a. l. i. d. p. r. a. t. r. a. y. p. o. t. p. e. r. e. c. h. a. r. a. q. u. o. s. p. o. n. e. r. e.
2. *Perj. summi. tra. q. eor. ac lineis, quo rei aliqua clauditur in quo sepe mixto appellatur tra. civitatis. 2.º q. sine, et exitu, et h. modo max. dit. vix. tra. 3.º q. loco, ad que pertra. 4.º q. obis. alia. per. v. aia. quo sensu colatur dit. tra. per. v. sive. seu. v. d. v.*
In tra. tra. summi. q. simplici. dicitur, et sic semper definit a. h. a. i. s. e. signy. charac. pp. s. i. m. u. i. n. y. In qua ditione. signy. e. tra. s. i. v. i. s. u. s. p. e. r. q. u. o. t. r. a. q. u. a. q. u. a. r. a. n. s. g. e. n. i. c. a. m. i. t. e. y. o. m. n. i. a. i. n. s. t. r. u. m. e. n. t. i. s. d. i. a. b. i. t. e. t. e. n. y. q. u. o. t. r. a. s. i. g. n. o. s. i. c. u. t. t. u. r. a. n. s. y. n. h. e. a. t. a. q. u. o. d. i. n. q. u. i. s. q. u. i. l. l. y. p. a. r. t. i. s. p. p. o. s. i. t. e. a. r. t. h. e. g. o. r. i. a. q. u. i. n. y. q. u. o. n. i. h. i. l. a. l. i. d. p. r. a. t. r. a. y. p. o. t. p. e. r. e. c. h. a. r. a. q. u. o. s. p. o. n. e. r. e.
3. *Perj. summi. tra. q. eor. ac lineis, quo rei aliqua clauditur in quo sepe mixto appellatur tra. civitatis. 2.º q. sine, et exitu, et h. modo max. dit. vix. tra. 3.º q. loco, ad que pertra. 4.º q. obis. alia. per. v. aia. quo sensu colatur dit. tra. per. v. sive. seu. v. d. v.*
Sed obijciat. q. u. o. n. e. r. e. s. i. m. p. l. i. c. i. p. p. o. s. i. t. o. n. i. s. e. i. g. n. o. e. i. g. o. m. a. l. e. d. e. f. i. n. i. t. t. r. a. q. u. a. r. a. n. s. s. i. m. p. l. i. c. i. p. p. o. s. i. t. o. n. i. s. P. e. r. a. n. s. t. r. a. n. s. h. y. e. p. p. o. s. i. t. o. n. i. s. h. o. e. a. n. i. m. a. l. s. p. o. n. i. t. h. y. e. h. o. e. a. n. i. m. a. l. e. v. t. p. p. o. s. i. t. o. n. i. s. 2.º n. g. p. r. a. t. i. c. a. p. p. o. s. i. t. o. n. i. s. h. o. e. a. n. i. m. a. l. s. p. o. n. i. t. e. i. t. a. q. h. y. e. h. o. e. a. n. i. m. a. l. e. v. e. r. y. e. e. i. g. o.
4. *Perj. summi. tra. q. eor. ac lineis, quo rei aliqua clauditur in quo sepe mixto appellatur tra. civitatis. 2.º q. sine, et exitu, et h. modo max. dit. vix. tra. 3.º q. loco, ad que pertra. 4.º q. obis. alia. per. v. aia. quo sensu colatur dit. tra. per. v. sive. seu. v. d. v.*
N.º ans. ad h. y. g. b. a. o. n. y. d. i. g. o. a. n. s. s. p. o. n. i. t. m. a. t. e. r. i. a. l. i. t. e. r. e. t. o. b. i. e. v. e. 2.º p. r. a. t. i. c. a. e. t. s. i. g. n. i. f. i. c. a. v. e. n. t. a. n. s. n. g. s. u. b. i. j. p. r. a. t. i. c. a. p. p. o. s. i. t. o. n. i. s. a. r. g. u. a. n. t. n. e. h. y. e. p. p. o. s. i. t. o. n. i. s. h. o. e. a. n. i. m. a. l. s. s. e. d. h. i. c. t. r. a. s. u. b. i. j. e. l. l. e. a. t. n. e. p. e. h. y. e. p. p. o. s. i. t. o. n. i. s.
5. *Perj. summi. tra. q. eor. ac lineis, quo rei aliqua clauditur in quo sepe mixto appellatur tra. civitatis. 2.º q. sine, et exitu, et h. modo max. dit. vix. tra. 3.º q. loco, ad que pertra. 4.º q. obis. alia. per. v. aia. quo sensu colatur dit. tra. per. v. sive. seu. v. d. v.*
Ad 2.º ans. q. b. d. i. g. o. a. n. s. s. p. o. n. i. t. s. u. b. f. e. l. i. c. i. t. a. t. e. t. r. a. i. 2.º s. u. b. f. e. l. i. c. i. t. a. t. e. p. p. o. s. i. t. o. n. i. s. n. o. a. n. s. p. r. a. t. i. c. a. e. n. y. p. p. o. s. i. t. o. n. i. s. h. o. e. a. n. i. m. a. l. e. v. t. e. y. e. q. u. a. l. e. r. h. u. i. c. h. y. e. e. a. n. i. m. a. l. e. v. t. e. y. e. j. q. u. a. s. u. b. i. j. n. e. e. p. p. o. s. i. t. o. n. i. s. s. e. d. t. r. a. s. p. l. e. x. y. v. n. o. t. e. m. p. e. v. t. e. s. o. l. a. t. r. a. o. p. e. n. e. r. e. s. i. m. p. l. i. c. i. p. p. o. s. i. t. o. n. i. s. s. p. o. n. e. r. e. S. 1.º 2.º t. i. t. u. l. i. p. a. r. t. i. s. f. i. t. u. r. i.

S. 1.º secundo tituli parti. fit satis. 6.
Dicitur s. tra. j. mentalis q. mente accipit, et retinet. vocalis q. vox ex-
p. m. i. t. i. t. u. r. e. t. r. a. s. i. g. n. i. f. i. c. a. t. D. i. v. i. s. i. o. n. e. t. u. m. m. e. n. t. a. l. i. s. e. s. t. i. n. y. e. y.
d. i. v. i. s. i. o. n. e. s. i. g. n. i. f. i. c. a. t. q. u. a. s. e. x. p. l. i. c. i. t. u. m. a. r. t. 2.º a. n.º 31. v. i. q. u. e. a. d. 31.

vocalis dicitur s. j. univocis, equivocis, et analogis. Univocis e. qui sua sig-
nificata unico acceptu referat, id e. quatenus unius j. una eade. m. i. g. g.
imm. tra. significat. v. t. v. h. o. r. e. f. e. r. a. t. o. m. n. i. a. h. o. i. s. u. n. i. c. o. a. c. c. e. p. t. u. q. a.
imm. significat namq. humanam, in qua omnes hoies unius.

cus (q. dicitur equivocis a calce) est q. sua significata diversis acceptibus re-
ferat, id e. per. d. i. f. f. e. r. y. t. i. n. t. e. s. e. t. e. n. p. p. e. i. a. s. r. e. f. e. r. a. t. e. v. t. t. r. a. s. c. a. n. i. s. d. i. c. t. u. s.
e. p. i. c. e. r. e. p. e. r. e. e. t. a. n. i. m. a. l. i. d. o. m. e. s. t. i. c. o.

analogus (q. dicitur equivocis a con-
silio nominat) e. qui sua significata partim unico, et partim diversis
acceptibus referat, id e. partim, v. t. e. n. y. t. e. p. a. r. t. i. m. v. t. d. i. f. f. e. r. y. t. e. v. t. i. n. t. e. t. r. a. s.
s. a. n. y. d. i. c. t. a. d. e. a. n. i. m. a. l. i. m. e. d. i. c. i. n. a. e. t. v. i. n. a. n. i. t. a. v. t. i. n. e. i. n. e. n. o. m. a. d. e.
s. a. n. i. s. i. n. y. p. a. s. i. n. y. t. e. q. a. s. i. d. y. a. n. a. l. d. i. v. i. n. a. l. s. i. m. p. l. i. c. i. s. a. n. y. n. e. e. i. n. a. v. t.
o. m. n. i. n. o. d. i. f. f. e. r. y. t. q. a. s. e. r. v. a. n. t. p. p. o. s. i. t. a. l. e. q. u. a. n. d. y. s. i. n. y. i. n. s. a. n. i. t. a. t. e. n. g.
s. i. c. u. t. a. n. i. m. a. l. e. s. u. b. i. j. i. n. t. r. o. j. e. r. e. c. e. p. t. i. v. y. s. a. n. i. t. a. t. i. s. i. n. a. m. e. d. i. c. i. n. a. e. a.
e. t. v. i. n. a. s. i. g. n. y.

Pro analogis 2.º e. relata. 1.º e. quod analogis p. r. a. t. i. c. a. s. u. m. y. t. e. r. 1.º
q. f. a. m. o. s. i. t. i. s. s. i. g. n. i. f. i. c. a. t. o. n. e. v. t. h. o. a. c. c. i. p. i. t. u. r. q. v. i. v. e. e. t. n. y. p. i. e. r. o. 2.º e.
quod in analogis talia s. u. b. i. j. a. q. u. a. l. i. a. p. e. r. m. i. t. t. y. t. a. s. u. i. s. p. e. a. n. s. i. d.
e. a. n. a. l. o. g. u. m. p. o. t. e. r. r. a. s. i. a. p. e. c. a. t. o. n. e. v. t. a. c. c. i. p. i. a. t. q. a. n. a. l. o. g. i. c. o. m. i. n. y.
p. r. a. t. i. c. a. v. t. j. h. a. c. p. p. o. s. i. t. o. n. i. s. h. o. e. p. i. e. r. o. s. u. y. r. e. l. a. t. e. s. i. g. n. i. f. i. c. a. t. o. n. e. p. p. o. s. i. t. o. n. i. s.
e. x. t. e. n. d. i. t. v. t. j. h. a. c. p. p. o. s. i. t. o. n. i. s. c. a. n. i. s. d. i. c. t. u. s. S. 2.º a. l. i. y. t. r. i. d. i. v. i. n. e. s. e. x. p. l. i. c. i. t. l. a. c. a. t.

S. 2.º alie tu divisiones explicantur.

Pellens tra. equivoco, et analogo, q. partim diali referunt: tra. mi. 11.

usq; dicitur j' categoriarum et j' hanc. Categoriarum, q' etiam dicitur significatio e, q' significat aliquid per se, independens ab alio, unde se solo pot' ee subij. aut p'cat' p'p'rii: ut vox ho.

12. Sincharo, q' conuincit' ag' pellat, e q' per se n' significat, sed idly alii iuncto: vnd' e veluti alioy pedibequus, ut iuste, recte, velositer, et homi aduersa. Dat' eni' sig' mixto, q' equivalit' dicit' vnyque p'dicty et in vnyque resolu't, ut nemo, quod idly e ac nulla ho, et nihil idly, ac nulla res.

13. Dicit' 1. cathed' j' sig' et sig'lar'. 1. e q' significat p'p' divisim, ita ut de quob' reat' p'p'it' ag'ant, ut ho, q' e ap'alis & Petrus, et Paulus. Simplicis e, q' significat vny tanty, ut Socrates, Romulus &c.

14. Dicit' subij' j' transconsp'p. et n' r'p' cendens. 1. e q' significat' q' vna p'ra diuagat, et de amb' veritate p'ra. exempla vnyq' in hac dione: Reuball' n'p' re. ens, v' by alq' vny. 2. e q' significat' ad alq' certy ag' dicit'. ut ho, v' anal.

15. Singu'laris eni' subij' j' singulari' dicit' ut Petrus, j' demonstrat' ut hic ho, et ex sup'poe ut filia virginis; q' significat vny t'p'y de Xp'y Dominy ex sup'poe, quod idly Xp'y Dny n'at' j' ex v'ia. Eni' dat' singulare vny, ut q'q' ho, sed hic v' e q' m'y j'ra d'nt, et sig'lar' d' mag'. accedit' ad sig' m'y, ut p'ra & p'p' reat' significat' d'c'endo: Socrates e q'q' ho, Romulus e q'q' ho.

16. Dicit' 2. char'ca j' colleoy et diuisi' vny. 1. e q' j' sig'lar' m'nt' significat' p'p' copulati, ita ut de illis reat' veritari nequeat. v'q' re publica, exerciti' &c. 2. e q' significat' vny tanty, aut p'p' diuisi, ut Petrus, v' ho.

17. Dicit' 3. j' abluoy, et motatoy. Ille e, q' significat' alq' p' m'oy per se sig'nt, ut albedo, planta & lute v' e, qui significat' alq' per m'oy aliter adiacent' id e significando sig' et motando subij, j' quo sig' motat' j'p'ere, ut alby, rationale &

Sed obserua 1. ad rasny tui motat' n' regit, sig' vere et x' j'p'ere re, sed sufficit, et regit, ip'q' significat' per m'oy inherenti, sive adiacent' aliter, vnd' rationale motat' sig' e, et silite' op'ey, q' licet rationale et quita primario significat' n' j'p'ere x', cy vna i subna, et alia p'uaio sig' significat' tamq' q' illos ras ad m'y sig' inherenti. et aliter i analogis.

Obserua 2. tui motat' vny significat', et q' alio j' p'p'ae sig' genere; vnd' alby, et dulce qualiter significat' albedin' et dulcedin' sed n' supponit' p'p'it'; alias h'p' p'p'it': alby e dulce faceret h'p' p' sy: albedo e dulcedo q' e falsy; sed sup'poe q' subis, et ita reddid' h'p' p'ny: subij' albedinis e subij' dulcedinis.

Itaq' obserua, omne adieoy ee tui motat' n' tamq' viceversa; q' pauper, p'p'lex, p'p'ax & adieoy n' ee et tamq' si tui motat' q' significat' sig' motando subij' h'p' illy. Non v' si motat' paupertas, aas, paternitas & q' n' motat' alq' per m'oy subij, cui sig' inhercant, v' motat' j'p'ere.

Dicit' 4. sig' ca' thegorematic' j' concret' et abstract'. 1. e q' significat' sig' or j' habere 2. e q' significat' sig' per m'oy per se subij' h'p'it', sive v'q' pulchritud' e sig' abstract', q' significat' illg' galitaz' p'vindo ab omni subij, ac v' pulchra e sig' concret', q' significat' pulchritud', ut j' subij, silitea human' albero, bonitas, si tui abstracti, homo x' alby, et by si tui concreti.

Int' reat' et motat' e diff'ra, sicut' int' abstract' et ably, omnis e sig' abstract' e abluoy, sed n' viceversa; q' ho e abluoy, et n' e abstract'. Silite' omnis sig' motat' e reat' sed n' e 2. q' ho e reat', et n' e motat': quia re latiq' p'ra sig' abluoy, qu' abstract', et reat' latiq' qu' motat'.

3. reliqua tui diuoes traduntur. Dicit' 5. sig' char'ca j' tui 1. ing'it', et 2. ing'it'. 1. e q' significat' alq' im' id, quod h'c' j' re, ut ho, v' anal. 2. e q' significat' sig' im'

18.

19.

20.

21.

22.

23.

id, qd hęc ex amari nōi jllā, ut genā, v. l. pōt. hęc enī a parte rei, neq
ē qd, neq specū, sed id recipit ab jllā.

24. Dividit 6. sup catheseos i finitū
et infinitū. Finitū ē, q ex modo significanti alqd enīne significat, id ē
significat quid, ut qualis ē res, ut hō. Infinitū ē, q ex modo significati ni-
hil etiatē significat, id ē nihil dicitur, sed tantū significat, quid res nō
sit, ut, qd. non hō.

25. Ut autē sup infinitū nō opōndat qd ratiōnē dicitur obsequi-
da ē hęc diffiā; quod licet ratiōnē de omnibz indifferētia veritatē, alq
tamē ceterū significat, q significat etiatē, qd v. qualis ē res; infinitū v.
veritatē & p nō dicitur qd illa sit, sed dicitur qd nō sint; ut nō hō veri-
catē & lapide, nō p dicitur qd lapis ē, sed dicitur, qd nō ē.

26. Dividit 7. catheseō
i plexū, et implexū. 1. ē cō pōt nō p se significat, id ē hęc pōt dicit
quāq qd significat iōndēntē ab alia, ut hō alba. 2. ē cō pōt nō
p se significat, ut hō, cō pōt nō dicitur silabz nihil ratiōi significat.

27. Sed
dicit, quod ut ratiō i plexū, ut 1. quod pōt idē significat pōt, et ex-
tōt, ut hō alba. Por quod excludit a ratiōe ratiōi plexū uti ratiō dicit
laureos & nō pōt pōt ratiōe dicit, et mīnā significat dicit mīnā, et
aliud significat ratiō ratiōe dicit ratiōi

28. Requirit 2. ratiō plexū p subor-
dinari ratiōibz; quare pōt lapis nō ē ratiō plexū, licet i voce ferat
plexū; q. neque ex p significat, nec rei significat pluralitatē i
pōt; unicos pōt subordinat dicitur.

29. Requirit 3. quod voces sit ordinari
ira, ut una dicitur alig; quare sint voces dicitur hō. pōt, canis &
nō dicitur ratiō plexū; ut ratiō hō alba, pōt pōt, pōt, et Paulū tū
plexū ē. Pōt ratiōnē dicitur, ut dicit ratiō catheseō iōndēntē
et verby. de qd quōt. requirit pōt ratiō. An. 2. pōt i vltmā diffiā tū.

Artic. 2. quoniam sit vltmā tū dif- ferentia?

Delid. vltmā diffiā tū enīvāt ē ratiō pōt p se ratiō, ad simplici
pōt dicitur. hęc dicitur a Pōt 1. p dicitur in pōt, et ab
P. de dicitur 1. et pōt ratiō. vltmā diffiā tū ē aliquid pōt
dicitur tū ab oī nō tali pōt tū pōt pōt ratiō. dicitur
tali pōt ē ratiō pōt p se ratiō ad simplici pōt. dicitur
pōt ē vltmā diffiā tū. Pōt mīnā. ratiō pōt pōt pōt i pōt
dicitur tū; nō pōt pōt ex tū; dicitur neq syllogō, neq pōt, neque
ratiō, neq vlti alio pōt ratiō legali dicitur ut pōt: ego dicitur.

3a.

Requirit 1. dicitur
pōt catheseō dicitur ex tū, ita ratiō pōt ex pōt; sed vltmā diffiā pōt
nō ē ratiō pōt pōt ratiō. q neq vltmā diffiā tū ē ratiō pōt pōt
catheseō. Dicitur mīnā: ita ratiō pōt ex pōt ut pōt ratiō ē, ut nō
enīvāt, nō mīnā, et dicitur mīnā pōt ratiō.

3j.

Requirit 2. dicitur
i illa pōt ratiō de subō; et ē pōt pōt ad dicitur dicitur dicitur.
1. pōt ē enīvāt pōt. 2. vlti dicitur accidit, et ut nō opōt ratiō
sub hac dicitur pōt, que accidit illi dicitur nō dicitur vltmā dicitur
pōt ratiō pōt pōt ratiō; nihil dicitur pōt dicitur qd id dicitur ratiō ē.
Ita ut opōt enīvāt nō pōt aliqua pōt ratiō dicitur, sed pōt
pōt pōt pōt pōt; et pōt vltmā diffiā tū ē ratiō pōt pōt pōt.

32.

Requirit 3. dicitur
dicitur, que ratiō pōt: igit ratiō dicitur pōt et nō pōt ratiō pōt. Dicitur
mīnā: qd pōt in illo dicitur pōt ratiō dicitur. 2. pōt linea nō mīnā, et ut
pōt ratiō mīnā pōt. hęc enī vlti dicitur pōt i ratiō dicitur; sed
tū dicitur dicitur quia ē ratiō pōt pōt pōt.

33.

Requirit 4. dicitur
licet pōt, seu dicitur dicitur pōt pōt. Pōt ratiō, et pōt: vltmā

34.

35. *Diffinitio* non est ratio propria quod, ut in sapientia monstratur; sed de ratione
 non autem talis non est autem proprie, sed proprie ad proprium: ergo tunc ultra diffinitio
 licet solum dicitur ad proprium; non est autem proprie proprie. *Alia* quod est in sub-
 equalibus; *aliqua* autem ratio separata a corpore non proprie autem sed solum proprie, et
 ratio est autem proprie: ergo de ratione proprie. 2° in accidentibus; non *Milites* ad-
 cipiunt sub. *Quid* vexillo, *cuius* non proprie autem *excitatio* autem non proprie illis
Silites laetitia, *gallica*, et *diuina* non proprie domus antiqua proprie; et si dispo-
 nantur in fine capituli, 2° *petrus* autem non proprie *tratus* tunc illis autem non proprie:
 ergo quod proprie. *Hoc* enim dicitur *omni* dialoga *rela* *gloriosa*: *quid* verba
 in definitione non dicitur autem sed proprie

36. *Sed* obicitur: autem, et ratio debet esse in eadem genere,
 sed autem proprie accidit tunc: ergo in proprie proprie. *Sunt* tunc: sed quod
 accidit tunc non gloriatur ultra diffinitio tunc: ergo 4°

37. *Dico* magis debet esse in eadem
 genere extraneo, et quasi generali: 2° in eadem genere *facti*, non magis, et
quod magis non proprie, *quod* sic tunc: autem et ratio debet esse in eadem genere 2°
 omne proprie; sed autem proprie accidit illis: ergo et proprie proprie. *Unde*
 autem, et ratio solum debet esse in eadem genere *tratus*, et quasi generali; et si
 ratio propria in subiecta autem ad quod omnia tunc esse subiecta; et si fuerit
 accidit, tunc autem debet esse proprie. *Non* tunc debet esse in eadem genere *facti*;
 quod proprie autem accidit aduenire, et ratio propria omnia est proprie. *Unde*
 proprie. 4° 3° de nomine et verbo. *Phil.* 1° quid est nomen?

Quod 3° de nomine et verbo.

Art. 1° quid sit nomen?

38. *Nomen* sic definitur: vox significativa ad placitum sine tempore, quod nulla pars
 est proprie significativa separata, finita et recta. *Ly* vox proprie loco ge-
 neris per quod omnia nomen est proprie, tunc ratio non habent.

imo est vox non significativa. *Ly* significativa excludit a ratione nominis vo-
 ces nihil significantes, ut *Blitici* et *tyndary*. *Ly* ad placitum excludit
 res maxime significantes, ut *gemita*, *istis* &c.

39. *Ly* sine tempore dicitur nomen a
 verbo; non verbis significat quod modum motus, autem adus, *fluctis*, et *excitatio* a
 subiecto; nomen vero significat aliquid ut *tratus*, non autem quod modum motus.

3. *Pro* quo adueni-
 te, alio est significatio tempore, aliud connotare tempore, et aliud significatio
 proprie est tempore. *Ly* est ipse tempore esse rem proprie et directe significat proprie
 minime; ut *iste* vocat: *antia*, *mensis*, *heldomada*.

4. *2°* significatio aliquid est hanc
 ad tempore *tratus*, ut *iste* vocat: *epna*, *parandis* significat *connotatio*, et 2-
 notat tempore *medidary*, et *nocturny*. *3°* nomen significatio est tempore
 et significatio aliquid per modum motus, adus, vel *paonis* per *excitatio* in t-
 parte, *vg^a* *curro*. *Ex* his autem *1°* et *2°* 6° *quod* non *uenire*, minime autem
 3°

5. *Latia*: cuius nulla pars est proprie significativa separata excludit tunc *epa*.
xy, et *oratio*, quod hanc proprie que separata significat; *quod* non omne sed
fluxa non est. *Ly* finita excludit tunc *infinitum* quod nihil *tratus* signi-
 ficat, ut non *ho*, et *no* 2° sui *erhymon* debet esse *notam* certum aliquid sui
 illis *tratus* et *tratus* ad alii.

6. *Ly* recta excludit casus obliquos quod quod
 nomen declinat; quod nomen est quo res *notam*, et solo casu recto *notam* est
notam; non vero *notam* quod casus obliquos, quod solum significat proprie, ut id cuius
 cui, vel ad quod aliud dicit hanc.

7. *Ex* dicitur hanc hic solum non debet nomen vocale
 tunc magis *notam*, *quod* *Aristot.* si autem *vellitis* nomen in omni *tratus*
dicitur: est *signum* significat sine tempore *complexy*, *finitum*, et *rectum*.

8. *Obicitur*: tunc
 finitum est vel nomen: ergo mala est definitio nominis a nobis tradita. *Plan* tunc
enya *notam* dicitur *notam*, et *verbo* 2° *Phylis* et *3°* *Phylis* 1° *notam*.

lect. 1^a ergo hęc: n̄ anāt ē n̄ hō dicitur ex noē, et verbo; sed oīa nomi-
na ex q̄ dicitur s̄ rati infiniti: ergo.

9. N. ans. Ad p. dicitur, v. explicio ans: oī
enytiaō dicitur ex noē, et verbo, aut ex infinito noē, et verbo, 2° ex
noē, et verbo v. talibz p̄s̄te n. ans. Sic ipi Aristoteles et D. S.
2° per Averm. lect. 2. hęc 1^a. Ille q̄d per hęc verba: exit oī gñō
et negāō, v. ex noē et verbo, vel ex infinito noē, et verbo. Ag. aut
2° his verbis: quōd enj ē aszōō (idē postea dicit negāō), quō
dicitur ex noē, et verbo; quōd autē ē, quō dicitur ex infinito noē, et vō.

Articul. 2° quid sit verbum.

10. Verby sic recte definitur: ē vox significatī ad placitū cō temp^o cō nulla
p̄t ē per se significatī separāt, finita, et recta, et ē temp^o eorū, quō d̄ ab
2° p̄s̄te, nota. Ly cō temp^o dicitur verby d̄bere significatī adē p̄t ex
certa j temp^o 2^a ruy dicitur.

11. Ex quo inferat vbi rati significatī ordinare. Latīo
adē. Latīo p̄s̄te vniq̄ cō aliis; et j̄directe significatī p̄p̄, j̄ quo exercet, v. q̄.
amo Latīo significatī adē amandi; Latīo p̄s̄te amoris cō amre; et tamē
consignificatī p̄p̄ p̄s̄te, j̄ quo rati dō amari exercet, ex q̄ vny si defiat al
cui voci n̄ exit verby.

12. Ly separāt excludit vba dplexa. Ly finita excludit vba
infinita, vt n̄ curro. Ly recta excludit oīa verba obliqua, illa vbi quō n̄
s̄ p̄s̄te p̄p̄s̄ti modi p̄s̄caui, cō ē p̄p̄s̄ti significatī adē, vt egredientē ab
agente; alia v. vba significatī p̄, v. vt factū, v. vt faciendū, n̄ v. significatī
p̄ fluxū, aut exercitū.

13. Vmā parā: nepe: et ē temp^o eorū 1^a excludit p̄p̄s̄ti
a xaoē verbi; q̄ licet j̄ p̄bali op̄ōē significatī cō tempore n̄ tamē ei d.
venit ēē cogulq̄, sive vniq̄ p̄s̄ti cō subō.

14. 2° hęc d̄p̄ōē sic arg^o: dplexiō
n̄ destruit es̄q̄ verbi, vt p̄t j̄ h̄ verbo dplexo: diambulo, et d̄p̄guro:

ergo p̄t vny vbi ex p̄p̄ aspiatē op̄ōē, ac p̄s̄ti vba dplexa n̄ v. verba.
Dicitur 15.

ans: dplexiō n̄ destruit es̄q̄ vbi, a quibz p̄t dplexi, 2° a toto dplexo p̄.
q̄; et dicitur cō: vny p̄p̄s̄ti n̄ vny s̄m q̄, 2° cōp̄s̄ti. Sicut dplexiō hominū
n̄ destruit hōē ex illis tamē n̄ p̄s̄ti vny hō simp̄t, sed vny exortitus
q̄ insedy d̄t vny hō s̄m q̄; vt cy d̄mō: Succa venit, cuiq̄ sensus ē
multitudo Succarū venit. Liber. 2° de p̄p̄s̄ti ad iudū.

LIBER. II. DE PERTINENTIA AD IUDICIUM.

Ad dicitur hucusque q̄ op̄ōē in illō d̄p̄s̄ti d̄p̄s̄ti d̄p̄s̄ti, statim
succedit p̄p̄ōē ex illis coalesci, quō p̄s̄ti ē, sive d̄p̄s̄ti hō libai. P̄p̄s̄ti
de orationē, ad ip̄s̄ti enytiaōē exortitōē p̄s̄ti, q̄ oratō ē genus
enytiaōē. P̄s̄ti enj actus de modo sciendī, q̄ species ē oratō vt d.
pleta sic illiq̄ explanatō. Quare n̄. 1° de oratōē et mō sciendī. Ar. 1°

LIBER. I. DE ORATIONE, ET MODO SCIENDI. ART. I.

QUID ET QUOPLEX S̄ ORATIO?

Est oratō: vox significatī ad placitū cō p̄t separāt significatī, vt dicitur
n̄ vt afirmatō, et negatō. 3 p̄s̄ti p̄s̄ti explanatō remanet. Ly cō p̄s̄ti
separāt significatī, p̄s̄ti sicut j̄ d̄p̄s̄ti n̄ complexi. Vmā parā d̄no-
tat oratōē n̄p̄s̄ti: et oratō sui n̄ p̄s̄ti, q̄ ei q̄ p̄s̄ti s̄m p̄p̄s̄ti, sed suffi-
cere q̄ sint simplices d̄p̄s̄ti.

Dicitur 1° oratō in p̄s̄ti, et imp̄s̄ti. 1° ē q̄
p̄s̄ti p̄s̄ti p̄s̄ti in animo audiat, vt hęc: P̄s̄ti ē oratō

quom̄ alioq. valer̄ eadē. v.g. e rati. q̄ n̄ ē irati. Et idē dicitur de fca
libro, q̄o. membra dividit̄ fca opponunt̄. Ar. 5. q̄o. ex q̄ i arguatō

Art. 5. quid, et q̄ s̄ argumentatō?

29. Secūda sp̄s mod̄ sciend̄ ē arguatō, que licet pp̄ie ad 3. vult̄ ope-
rationē p̄tinet eadē dē p̄tuler̄ ut alq̄ d̄ illa dicam̄. Definit̄ ergo:
aratō ē qua uno dato aliud requir̄. Ly aratō ē gen̄. rati. cō cy aliquis
mod̄ sciend̄ sp̄s om̄, a q̄ p̄t sequit̄ p̄t̄l̄s accensur̄.

30. Unde arguatō
dicat̄ ex anti, conq̄s, et nota illatō. Anti ē illa pp̄o ex qua seq̄r̄ cōp̄
et enī vocat̄ p̄m̄sa q̄ p̄mitt̄, seu p̄iq̄ p̄mitt̄. Conq̄s ē illa pp̄o q̄
infert̄ ex anti, et enī d̄t̄ 2. q̄ in ea rati. seu ratiō d̄ arguatō. Nota
illatō ē nex̄ anti cy seq̄r̄t̄ explan̄ vim illatō. Sit exempl̄ om̄iq̄
h̄c arguatō: Per q̄ currit̄ q̄ movet̄, i qua h̄c pp̄o: Per q̄ currit̄ ē anti
h̄c v. Per q̄ movet̄, ē conq̄s. Et ly ergo ē nota illatō.

31. Divid̄ arguatō re-
one fca i sylloḡ, enthimema, i d̄uq̄, et exempl̄. Sylloḡ ē q̄ dicit̄ 3. q̄
pp̄o, quaz̄ 1. appellat̄ m̄ar, 2. m̄ix 3. conq̄s seu 2. v.g. bonū
ē amariq̄; sed viciq̄ ē bona: q̄ viciq̄, ē amanda

32. Enthimema ē arguatō vni-
duab̄ pp̄o, quaz̄ 1. d̄t̄ anti. 2. conq̄s, v. 2. v.g. Per q̄ currit̄: q̄
movetur. Indūō ē arguatō a singularib̄, que sensib̄ exp̄simur
suffrem̄ ennumerat̄, ad p̄bariō pp̄o v. rati, et cy d̄m̄. h̄c ignis
calefacit̄ et ille ignis calefacit̄, et ille v. q̄ d̄ ignis calefacit̄. V. ē 2.
q̄ ex v. rati p̄t̄l̄a d̄ducim̄, v.g. d̄ ignis calefacit̄: q̄ h̄c ignis
calefacit̄, et ille, et ille v.

33. Exempl̄ ē arguatō, i qua ex uno aut altero v̄t̄
ille d̄dum̄ rati. v̄t̄, et claretas p̄didit̄ Alexand̄: q̄ et se p̄d̄m̄
si ip̄s indulget̄. Am̄a propheta reduxit̄ David̄, et Salomon̄, quaz̄
v̄t̄ sapient̄: q̄ reducit̄ Per̄, si ip̄s se implicat̄.

34. Divid̄ arguatō rati. not̄ illa-

om̄s i ratiōaly, rati, et causat̄. 1. ē cō p̄t̄ copuland̄ q̄ ly v̄, ut rati q̄q̄
facit̄ Xp̄s: si fecerim̄ ea que p̄cip̄o vob̄s amici mei eritis. Et ista ratiō
volar̄ h̄c alas. Et ut h̄c i h̄c arguatō v̄t̄ rati cōq̄ ē h̄c. licet anti: si
falsy, ex quo exit̄ p̄loquy, quod ratiōaly nihil p̄mit̄ i ē idē neut̄q̄ su
xy p̄ny af̄t̄as ēē vel n̄ ēē.

35. Ratiō ē cō p̄t̄ copuland̄ q̄ ly ergo, v. rati v̄
ē h̄c: q̄ ē anti, et ut ista arguatō i h̄c p̄t̄ bonū cōq̄ rati anti ē v̄. Unde
ista d̄f̄it̄: h̄c volat̄: q̄ h̄c alas.

36. Causat̄ ē cō p̄t̄ copuland̄ q̄ ly quia, v.g. q̄ h̄c
ē ratiō ē ratiōaly. Et ut ista i h̄c arguatō p̄t̄ bonū cōq̄, et veniat̄ q̄
recept̄, ratiō anti ē cō cōp̄t̄. Unde ista d̄f̄it̄: q̄ h̄c ē ratiōaly ē ratiō.
q̄ 2. de pp̄o. Art. 1. quid sit pp̄o?

Quod 2. de prop̄o. Art. 1. quid sit prop̄o?

1. Prop̄o pp̄o d̄f̄it̄. 1. d̄f̄it̄ōe sp̄ali h̄ p̄t̄: ē ratiō enyatiō v̄t̄
de alio. Ly aratō obtinet̄ ratiō p̄t̄, et ratiō v̄t̄ p̄t̄ q̄ d̄f̄it̄ p̄t̄.
2. d̄f̄it̄ōe pp̄o d̄f̄it̄ōe d̄f̄it̄ōe sic: ratiō v̄t̄, v. falsy significat̄.

2. Sed ob̄ex
vate, q̄ significat̄ v̄t̄ falsy ratiō sp̄a, n̄ p̄t̄ signate, et exercite. V̄t̄
om̄iq̄, q̄o. res primariō significat̄ p̄ t̄y ē ip̄a v̄t̄as, v. falsitas, et
iste t̄y v̄t̄y significat̄ v̄t̄y signate, et v̄t̄ t̄y falsy falsy signate
signicat̄.

3. Signicat̄ v̄t̄, v. falsy exercite ē significat̄ xy, et ē i se, v. aliter
ac ē i se; q̄o. ex hac significat̄ d̄t̄ i exercit̄, v. d̄f̄it̄ōe pp̄o cy
ob̄t̄, v. i hac: h̄c ē anti; v. d̄t̄ i exercit̄ ratiō p̄t̄l̄y d̄f̄it̄ōe.
ut i hac: h̄c n̄ ē anti. Unde 1. ex ratiōaly pp̄o significat̄ v̄t̄ exerci-
te; 2. aut̄ falsy exercite. Ad ratiōaly significat̄ pp̄o n̄ suff̄it̄ significat̄
v̄t̄, v. falsy signate; sed exiḡit̄ significat̄ v̄t̄, v. falsy exercite.

4. Dicitur: *ut et falsum si opposita: si nequeat dici de ipso. Dicitur enim nequeat dici de ipso copulatio 2^a distinctio, n^o cop. Itaque ipso aliquid non est verum et falsum simul; sed distinctim una ipso est verum et altera falsa. Illud est quod est ipso?*

Art. 2° quomodo est propositio?

5. Dicitur propositio ratio substantivae, ratione qualitatis, ratione quatuor et ratione modo. Ratione substantivae dicitur propositio categorica, et hypothetica. 1^a est que dicitur ex subd^o, copula, et p^ocat^o, itaque ex partibus praedictis videtur, ut ista: *homo est animal*. 2^a est que habet duas categoricas dicitur, itaque p^ocat^o praeter praeteritum, ut ista: *Petrus currit, et Paulus loquitur*.

6. Illigant observare 1° quod subd^o est id de quo aliquid dicitur, p^ocat^o est quod dicitur de subd^o; copula est id quod coniungit p^ocat^o cum subd^o, ut in hac propositio: *Petrus est homo*, *ly Petrus est subd^o, ho p^ocat^o, et ly est, est copula.*

7. Observare 2° quod subd^o est 2° ad attributum, de quo dicitur p^ocat^o, et cui p^ocat^o attribuitur, et aliud est subd^o distributionis, de quo non dicitur p^ocat^o, ut tunc dicitur ut in hac: *canis latrans est latrans subd^o attributionis est canis, subd^o distributionis est ly canis.*

8. Observare 3° quod copula erit 2° ad, alia praeterit, que coniungit praeterit p^ocat^o cum subd^o. Alia minus praeterit, sive implicatio, que se habet ex parte aliquid extrinsecum et in illo nominis, sive implicatio, ut in hac: *homo est currit* figuratur; *ly currit est copula implicatio, et ly disputat est copula praeterit.*

9. Hanc copula praeterit esse erit 2° ad, aliter dicitur. n^ope simpliciter, ut *homo est albus*, et dicitur ut *homo est verum fuit albus*. Sed tunc falsum iudicatur; nam si verum est de copula propositio categorica, illa propositio: *homo est verum fuit albus* non venit ad 2° ad hypotheticam dicitur, nec falsum iudicatur propositio cath^o copula est propositio.

10. Si vero verum est de propositio hypothetica, ut manifestat exemplum, falsum est copula praeterit

15. illigant erit copula; nam copula praeterit hypothetica non est verby sed ad verby, quae se in assignato exemplo copula praeterit non est verby est dupliciter, categorica vel parva, vel que non est duplicata.

11. Observare 4° hanc esse diff^o ista categorica, et hypothetica quod cath^o praeterit, et immo propositio ex tunc; hypothetica vero immo et praeterit propositio ex propositio; ex tunc vero solum remore et mediate ista. Erig dicitur: ratione copula, 2^a cath^o copulat extrinsecum verbo, hypothetica vero non verbo sed adverbio.

12. Unde ratio colligitur quod propositio categorica quomodo hypothetica debent esse dicitur aliquid copula adverbiali, unde videtur: *Petrus currit, Paulus loquitur* non dicitur hypothetica, 2^a propositio non est unum.

13. His animadvertitur propositio cath^o alia est de 2° adiacere, in qua copula habet rationem praeterit, ut in hac: *Petrus currit*, que est equalis huic: *Petrus est currit*. Et alia est de tunc adiacere, in qua praeterit exprimit dicitur a copula, ut: *Petrus est albus*. Sicut alii dicitur propositio cath^o traditur.

S^o unicus aliae divisiones propositio categorice traduntur.

14. Ratione qualitatis dicitur propositio in affirmativa, et negativa. 1^a est in qua praeterit affirmativa de subd^o, ut *homo est albus*. 2^a est in qua praeterit negat de subd^o, ut *homo non est albus*. Si tamen negatio afficitur colligitur, alia negatio significat propositio exit affirmativa; 2^a est negatio affirmativa.

15. Si autem propositio negativa debet esse negata colligitur praeterit, et non sufficit, quod negat colligitur implicatio; unde hanc est negativa: *Petrus currit, non dicitur*. Ista vero affirmativa: *Petrus, qui non currit disputat*. Insuper propositio solum est negativa, 2^a parva non immo ante verby seu copula; non vero 2^a immo ante subd^o, et praeterit, quare hanc est negativa: *Petrus non est albus*. Non vero ista: *Petrus non est albus*.

16. Praeterit quatuor dicitur propositio in universalis, particularis, indefinita, et singularis. 1^a est cum subd^o est tunc omni signo valis affectu, ut *omni homo currit*. 2^a est cum subd^o est tunc omni signo particulari affectu, ut: *aliquid homo currit*. 3^a est

ca subij e tra omis nullo signo affectu, ut ho currit. 1° e ca subij e tra singulari, ut Pig currit.

17. Unde ad cognoscenda quantitas pprii solum debet assedi subij, q^o quantitas pprii summit a quantitate subij; et qualitate fuerit ex tenuitate subij, ita exit extrema pprii; ext^o ut subij summit a signo, quo subij affectura: signa autem alia si utilia, ut omnis, nullo, alia si parlatia, ut alg^o g^o.

18. Si autem pprii sit infra cognoscit eis quantitas p maceris que e hancu peati ad subij; quare pprii infra si sit in ma nesci quales exte, v^o ho e ralis equaliter huic: omnis ho e ralis; sec^o v^o si sit in ma stringenti.

19. Unde ratione me dicit pprii j nesci, imp^o et stringenti. 1° e j qua peati nesci omis subo, ut ho e ralis. Et adverte, quod pprii nesci semp et nesci e v^o et ideo vocat pprii peate veritatis. 2° e j qua peati ita xuat subo, ut illi nullatenus possit omis, ut ho e equus. 3° e j qua peati sit adde, et abee a subo, v^o ho e albu. 1° 3° de p^o p^o.

Quod 3° de proprietabus tu jtra propositionem.

Art^o 1° q^o et q^o s^o suppositio?

1. Alii si p^o p^o, alii v^o tra jtra ipis: de his secuti agimus j p^o que quicq^o omis assignant, nesci supp^o, ampli^o, restr^o, appell^o, et ali^o enad, que suo ord^o explabunt. Supp^o ergo e: acceptio tra j alquod de q^o verit^o. Ly acceptio ponit loco q^o, q^o j es omis cy significat^o, que tra e acceptio tra j alquod, nesci q^o suo significat^o.

2. Ly q^o alquod summit j p^o, et loco modo, id e v^o q^o e v^o j mo significat^o, qualiter tra p^ohendit supp^o materialis. Ly de quo verit^o ponit loco diff^o q^o quod differt supp^o a significat^o.

3. Vbi nota, quod nihil ali^o e, tra verit^o, que tra significat^o existit

j p^o significat^o p^o col^o. Unde j his: Alg peccat, Pig e albu, Antixp^o peccat, sugg^ont tra, q^o Adam fuit, Pig e et Antixp^o enit; et id^o e dicent^o de p^o p^o p^o.

4. Si vero res significat^o q^o tra, n^o existat p^o significat^o p^o col^o tra n^o supp^o, ut j his: Adam e docto, Antixp^o e albu, que dicunt p^o p^o a subo n^o sugg^ont; ex quo deduc^o que pprii verit^o, j verit^o tra, ut j ista: Antixp^o n^o currit. Et viceversa que tra verit^o que pprii verit^o, ut j hac: Antixp^o salvabitur; q^o pprii p^o ad sui verit^o p^o, q^o extrema sugg^ont, sec^o v^o negat^o.

5. Dicit autem supp^o 1° j mal^o, et p^o. 1° e acceptio tra j se ipso, n^o aut^o q^o suo significat^o, ut j hac: ho e vox. 2° e acceptio tra j suo significat^o, v^o ho e ralis. Et h^o 2° alia pprii, impropria aliena. Propria e acceptio tra j eo, quod pprii significat v^o Leo rugit, vbi ly Leo accipitur q^o vero, et pprii Leone.

6. Supp^o impropria e acceptio tra j suo significat^o improprio, et metaphorico, quod significat ead^o alcu pprii, ut j hac pprii: vicit leo de tribu juda, vbi ly Leo n^o accipitur q^o vero, et pprii Leone, sed q^o Xp^o Domino, q^o raris improprie, et q^o silicup, aut pprii n^o Leo.

7. Supp^o factis subdit j simpli^o, et p^o. 1° e acceptio tra j eo q^o 1° et jme agrat. 2° e acceptio tra j significat^o meo. Quod ut clare intelligas nota, v^o h^o duo significat^o, v^o jme ary, ad q^o 1° et q^o e significat^o e inf^o; alre^o mediaty, quod significat^o n^o q^o ex p^o p^o destinat^o, sed quasi 2° enit, et ex p^o v^o ho per se, et jme significat^o n^o h^o sa omi; sup^o rary, et mediate significat^o j^o in q^o na huma reperit.

8. Cognoscat autem tra sugg^ont^o simp^o cy negat^o fieri deserv^o ad singularia, ut j hac pprii: ho e specis, to ho sugg^ont simp^o, q^o neg^o fieri deserv^o h^o p^o: ergo hic ho e specis, aut ille ho e specis. Cy aut^o q^o fieri deserv^o p^o tra sugg^ont^o p^o mal^o, v^o j hac: ho e ralis, vbi to ho sug

pit personalitā, q̄ pot fieri defensionē j̄ h̄c m̄: ergo hic h̄c ē talis et ille & a

9. Suppō v̄ personalit̄ dividit̄ nazali et accidētalē. 1. ē acceptio tū q̄ om̄ibz n̄is significat̄, ut ly h̄c j̄ hac ppōe: h̄c ē anāl accipit̄ q̄ oī h̄c 2. ē acceptio tū q̄ h̄c t̄p̄, et q̄ v̄tutē x̄. exigentiā v̄tutē, sive q̄ h̄c idē q̄ ext̄i tempore significat̄ p̄ copulā, v̄t̄ h̄c ē albz, ly h̄c, et albz idē sumunt̄ q̄ h̄c, et albz de p̄sent̄ ext̄ōibz.

Unde q̄ p̄c̄t̄ ē a p̄c̄t̄a

10. r̄oē sub̄, v̄ illiq̄ pp̄t̄a p̄o, ut d̄m̄q̄ j̄ pp̄t̄o p̄c̄t̄ v̄tutē tū nat̄ x̄aliter supponit̄ sine restrictionē ad alq̄m̄ sp̄c̄m̄ d̄f̄ig; q̄ v̄ n̄ ita p̄c̄t̄ om̄i sub̄, sed tanq̄ d̄m̄q̄ d̄t̄ de illo, tū supponit̄ accidētalē, et idē accipit̄ r̄oē p̄ ext̄ōibz j̄ temp̄ significat̄ p̄ v̄tutē.

11. p̄o p̄nāl̄ dividit̄ j̄ d̄m̄q̄ et singularē. 1. ē acceptio tū om̄i, v̄t̄ h̄c ē anāl, ubi ly h̄c supponit̄ om̄i. 2. ē acceptio tū singularit̄, v̄t̄ h̄c h̄c ē albz, p̄c̄t̄ ē talis v̄t̄.

12. sub̄t̄ suppō om̄i in d̄m̄q̄, et sp̄c̄m̄. 1. ē acceptio tū om̄i, nullo signo, aut signo p̄c̄t̄ affecti, ut ly h̄c j̄ h̄c pp̄t̄o: h̄c currit, alq̄ h̄c currit. 2. ē acceptio tū om̄i signo v̄t̄, aut signo sp̄c̄t̄is sp̄c̄t̄ionis affecti, v̄t̄ om̄i h̄c currit, tanq̄ h̄c currit.

13. ubi nota q̄ signy sp̄c̄t̄is sp̄c̄t̄ionis ē illud, quod d̄m̄q̄ ord̄ibz ad t̄p̄ d̄m̄q̄ v̄t̄ ut j̄ nullo p̄c̄t̄i p̄v̄t̄, v̄t̄ ly tanq̄ p̄m̄t̄o r̄oē, et alia h̄m̄t̄; v̄t̄ j̄ hac ppōe: r̄oē ocul̄ ad vidēd̄, de nullo ocul̄ v̄t̄ quod r̄oē, q̄ n̄ d̄m̄q̄, r̄oē, nec d̄m̄q̄.

14. Suppō sp̄c̄t̄a alia ē sp̄c̄t̄a d̄f̄igūā, et alia sp̄c̄t̄a r̄oē. 1. ē acceptio tū om̄i affecti j̄ mediāre signo v̄t̄i p̄c̄t̄o, sive mediāre, aut j̄ m̄ē signo v̄t̄i negat̄o, ut m̄t̄ h̄c: om̄i h̄c ē anāl, et r̄oē, et p̄c̄t̄ h̄c: null̄ h̄c ē lapis.

15. 2. ē acceptio tū affecti mediāre signo v̄t̄i p̄c̄t̄o, v̄t̄ signo sp̄c̄t̄is sp̄c̄t̄ionis, v̄t̄ tū

h̄c ē anāl: r̄oē ocul̄ ad vidēd̄, j̄ q̄ ly anāl, et ly ocul̄ supponit̄ sp̄c̄t̄e r̄oē.

Suppō sp̄c̄t̄a r̄oē dividit̄ j̄ sp̄c̄t̄is d̄f̄igūā, aut copulā, et in sp̄c̄t̄is sam d̄f̄igūā. 1. acceptio tū q̄ significat̄ d̄m̄q̄ sumpt̄is, ut d̄m̄q̄ d̄m̄q̄: Planēt̄ n̄ r̄oē, Ap̄t̄oli s̄ d̄m̄q̄. ubi ly Planēt̄, et ly Ap̄t̄oli ita supponit̄ d̄m̄q̄ d̄f̄igūā ut ē nullo r̄oē p̄v̄t̄ v̄t̄icari ppōe v̄t̄ d̄m̄q̄: r̄oē ē d̄m̄q̄.

Comp̄t̄a d̄f̄igūā ē acceptio tū q̄ suis significat̄ v̄t̄, v̄t̄ navis r̄oē ad transf̄erend̄, ly navis supponit̄ sp̄c̄t̄is d̄f̄igūā. Suppō sp̄c̄t̄a d̄f̄igūā om̄i ē d̄m̄q̄. Alia sp̄c̄t̄a, que ē acceptio tū q̄ singularit̄ generis v̄t̄ sp̄c̄t̄is, ut in h̄c: om̄i animal ē vivens: om̄i h̄c ē anāl. Alia ē sp̄c̄t̄a, que ē acceptio tū q̄ generibz singularit̄, ut j̄ hac ppōe: om̄i animal fuit j̄ axa Noē, j̄ qua r̄oē n̄ ē q̄ cōt̄ p̄v̄t̄ anāl̄ d̄m̄q̄ anāl fuit j̄ axa Noē, sed quod cōt̄ p̄v̄t̄ anāl̄ alq̄ anāl fuit j̄ axa Noē. Ad. 2. q̄ d̄m̄q̄

Art. 2. relique tū p̄c̄t̄is j̄tra ppōē decla- rantur.

Ampliāō ē: ext̄ō tū a m̄t̄i ad max̄ suppō. Restr̄ō aut̄ ē: coarctāō tū a max̄ ad m̄t̄i suppō. Unde r̄oē tanq̄ ampliāō, q̄ p̄ pp̄ accipitur; r̄oē aut̄ restr̄ō, q̄ accipitur q̄ p̄c̄t̄ōibz, v̄t̄ in hac ppōe: h̄c d̄m̄q̄ ly h̄c ampliāō, in ista v̄t̄: h̄c d̄m̄q̄ d̄m̄q̄ restr̄ō.

Ampliāō, sicut et restr̄ō tū ē d̄m̄q̄ r̄oē quoad significat̄, et quoad tempora. Tunc tanq̄ ampliāō quoad significat̄ q̄ accipitur q̄ pp̄ significat̄, ut h̄c v̄t̄ accipit̄ q̄ pp̄ h̄c d̄m̄q̄. Ampliāō aut̄ quoad temp̄a ē q̄ accipit̄ tanq̄ in adē ad pp̄ d̄m̄q̄ f̄uē temporis d̄f̄igūā. Unde j̄ hac ppōe: h̄c d̄m̄q̄ et d̄m̄q̄ ly h̄c restr̄ō, et j̄ hac: h̄c d̄m̄q̄ v̄t̄ d̄m̄q̄ ampliāō, q̄ h̄c accipitur j̄ hac p̄ h̄c p̄c̄t̄is, et futurū v̄t̄; j̄ h̄c v̄t̄ n̄ accipit̄ q̄ om̄ibz pp̄t̄is sed p̄ solis illis p̄c̄t̄is, q̄ ext̄, n̄ ē solis illis v̄t̄icari p̄t̄, q̄ d̄m̄q̄ et d̄m̄q̄.

Appellāō (cuius r̄oē maxim̄ ē m̄t̄i ad d̄f̄igūā pp̄

16

17.

17.

18.

19.

opposita) definit sic: e applicatio signicati spalis unig tui supra sig-
nificati spale alig. vq. j hac ppoe: Png e magna Philoſophia, j qua ly
magna appellat supra to philoſophia et dit riq appellat; ~~magis~~ v. dit
tug appellat, dnotatq magnitudi mixe. Poro n matere dnotat, id e
rati cogitai, aut factuz, sed fia ingru Philoſophia sive j pilloa.

20. Ut aug. pof.
sic cognate qd alq riq appellat, accipe has relas. 1. e. qd substantiu et
adiectiu pomyt ex p. dicit extru, h e vny ex p. sub, et alid ex p. p. rati
n interuenit appellat; vq. Poro Philoſophia e magna, vti magnitudo n
appellat supra philoſophia, ni addat reduplicatō ipſy, quareng. ut, vel
alia, vq. Poro ingru Philoſ e magna, q. nunc dat appellatō

21. 2. e. qd sub.
ranu et adiectiu pomyt ex p. eiad extru tyc adiectiu appellat supra sub.
ranu, vq. Png e magna Philoſ. 3. relas e: qd sub. supponit simplice
p. rati appellat supra significati spale sub, ut j hac ppoe: ho e species, ly
species appellat supra hōp fia sumptu, h e ingru abstractu ad jōdu-
tu.

22. 1. e. riq significati ay at intēns appellat supra significati spale tui j
que fert, ut cognatio veniens j qua dnotat, mo cognatō venientem
sub rati veniens, quod veyt eut etigi n cognoscit qm sit ille que-
rit.

23. Pro noibz nuzaliōz idst eiq dy assignati ulq. 1. e. nōa nuzalia pū-
mivē spē, ut vny dno, tres nuzat p. rati spā, et ming p. rati sup-
pota, dy adiungunt rō subſtquō, vq. ly tres hōes p. rati significat
tres humarāes, et ming p. rati tres hōes humarāes, et ideo licet
in dno dnt 3 hōes dicitur, q. tamē idy dat vna dicit, n dant 3
dij, sed vny deus. Et si vna p. rati dnt 3 humarāes, n dicitur
3 hōes, sed vny hō, q. licet humarāes ēnt 3. supponit tamē erat vq.

24. 2.
relas: nomy nuzalē p. rati spā, si adijgarua rō adiectō idy nu-
merat suppotā; vnd si 3. hōes hēnt vny albedinē dicitur 3 albi

et n. vny albi. Si aut vny hō hēt 3 albedines dicitur vny albi
Nota etiam 25.
qd nomy nuzalē dnotat, ut vny, bing, tūng, quareng d. nuzat riq fa-
mas, que suppotā, ita ut si rati suppotā hēt vny fia recipit dnotatōz
vni, et dnotatōz tūni; ut pat j dno, j dnt hōng ppō suppotā, et vny ppō
nuzā, et dicitur. Videre, si temp, et ratiō adijgar. Ang. May. 1. p. q. 36.
art. 4.

Pro cōi vna, sed valde vtilis tradit relas. ut e: dy variat appellatō e ma-
ta cōi. Vnd n valet: Png e magna; sed e Philoſophia; ergo e magna Philoſ
q. ly magna j maxi appellat supra Poro, et j cogit. supra ~~magis~~
Alienatō e di-
trō tui a p. rati ad imp. significatōz, ut dy Hyeronimo vocat D. Hi-
lariū Rhodany eloquentiū et Pythagoras vocabat iustitū idy vny, dy dicit
mā p. rati riqe ut

Alij graes riqz intra ppōz solent assignari, rōpe diminutō
et remō. 1. e. significatō tui adotall ad p. rati significatō, vq. Athipos e
albi im dnter. 2. e. significatō tui, ita ut rati alq tui nō recipiat rati ne-
queat supponere, vq. Equus rati curat, j qua ly equus n supponit, eo
q. equus rati dnt n pō.

Hec idst nuzaliōz implicatō j rati, sive j adiecto,
dnt in rati repugnātō e ex p. eiad extru; vnd in hac ppoe: Equus
est rationalis n dat implicatō j rati, sed rati e faba ppō. 1. 4.

Quo 1. de proprietatibus propositionis.

Art. 1. quid, et qd s. oppo, et qd eiq leges?

Propterea tui graes intra ppōz tradidimus, rōpe ut de ipſy ppōz p. rati riqe
mq: que 3 vna assignat rati oppo, equipollētia e ratiō. Poro ut
oppōz hic explāndz, suscipimus.

Sic ergo definit: affirmatō et negatō eiad de

philos.

27.

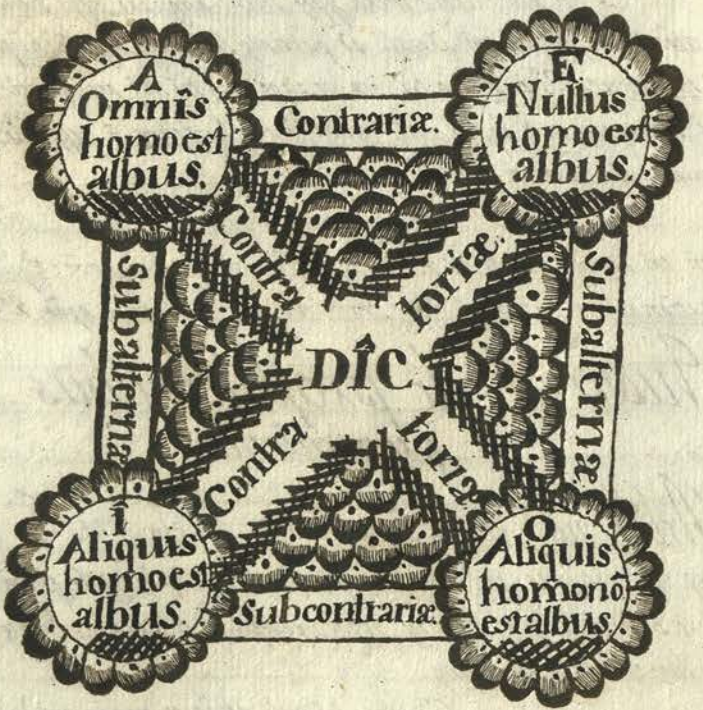
28.

2.

eadem, ut Paris est albus, Paris non est albus. Veritas ergo oppositio inter duas propositiones, quarum una est affirmativa, et alia negativa. Hec autem oppositio dicitur contradictoria, contraria et subcontraria, ex eo quod alique sunt contradictoriae, contrariae, et subcontrariae de lege tantum de eo infra eius summo; alij vero de lege, et modo simul, id est in propriis locutionibus.

3. Propositiones contrariae de lege, et modo simul. Si propositio opposita qualiterque, quarum una est veritas, et alia paralaxis: ut indifferens, ut omnis homo est albus, aliquis homo non est albus vel homo non est albus. 4^a est indifferens si mutua contingenti equales paralaxi, et oppositio contradictoria, subij equivalentiae cy veritate proposita.

4. Contrariae de lege et modo simul propositio veritas opposita qualiterque, ut omnis homo est albus, nullus homo est albus. Subcontrariae vero de lege et modo simul propositio paralaxi, et indifferens opposita qualiterque, ut aliquis homo est albus, aliquis homo non est albus; vel homo est albus, homo non est albus. Huius modi concreta, liber est sequi figura.

2^a autem de lege est affirmatio et negatio eiusdem de eodem veritate et falsitate pugnantes. Est ergo lex contradictoria, quod pugnans est veritate, et falsitate; id est quod non possunt veritas esse simul veritas, neque veritas simul falsitas.

Ratio est: quod luna nati est alba 6.

ergo si non provenit simul esse et non esse; nec simul provenit aliquid et neque esse nec non esse; alias falsitatem illud provenit: quod est si non est; sed si duae propositiones est simul veritas aut simul esse, et non esse; et si est simul falsitas eadem res neque esse, nec non esse: ergo duae propositiones non possunt esse simul veritas, neque simul falsitas.

Ratio concreta de contradictoria nota propositio subalternata (quod 7.

est oppositio idem est respectiva, et non propositio) est veritas, et paralaxi sub illa veritate vel pro est si figura, ex eo quod veritas veritas subalternata, et paralaxi subalternata, quasi sub altera nata, non veritas. Nota enim subalternata non provenit esse veritas quod subalternata veritas non provenit tamen subalternata esse veritas quod veritas subalternata. Hoc provenit.

2^a enim de lege est affirmatio et negatio eiusdem de eodem sola veritate pugnantes. 8. Lex ergo contradictoria est, quod pugnans est veritate, et non falsitate; id est quod non possunt esse simul veritas, sed tamen simul falsitas.

Ratio est provenit: quod si duae propositiones 9.

veritas est simul veritas, ut veritas: omnis homo est albus, nullus homo est albus, omnis est simul veritas inter subalternatas: aliquis homo est albus, aliquis homo non est albus, et immediate dicuntur ergo omnes illae quatuor propositiones est simul veritas, et ergo duae propositiones, nam paralaxi inter contrariae opponuntur veritas: ergo cy non possunt esse simul veritas inter contrariae, neque duae propositiones.

Ratio est provenit est: quod falsitas contradictoria non inter 10.

paralaxi sub illis propositis est falsitas; nam si una est est albus inter veritas: omnis homo est albus, nullus homo est albus est falsitas; et inter paralaxi: aliquis homo est albus, aliquis homo non est albus est simul veritas.

Subcontrariae de lege est affirmatio et negatio 11.

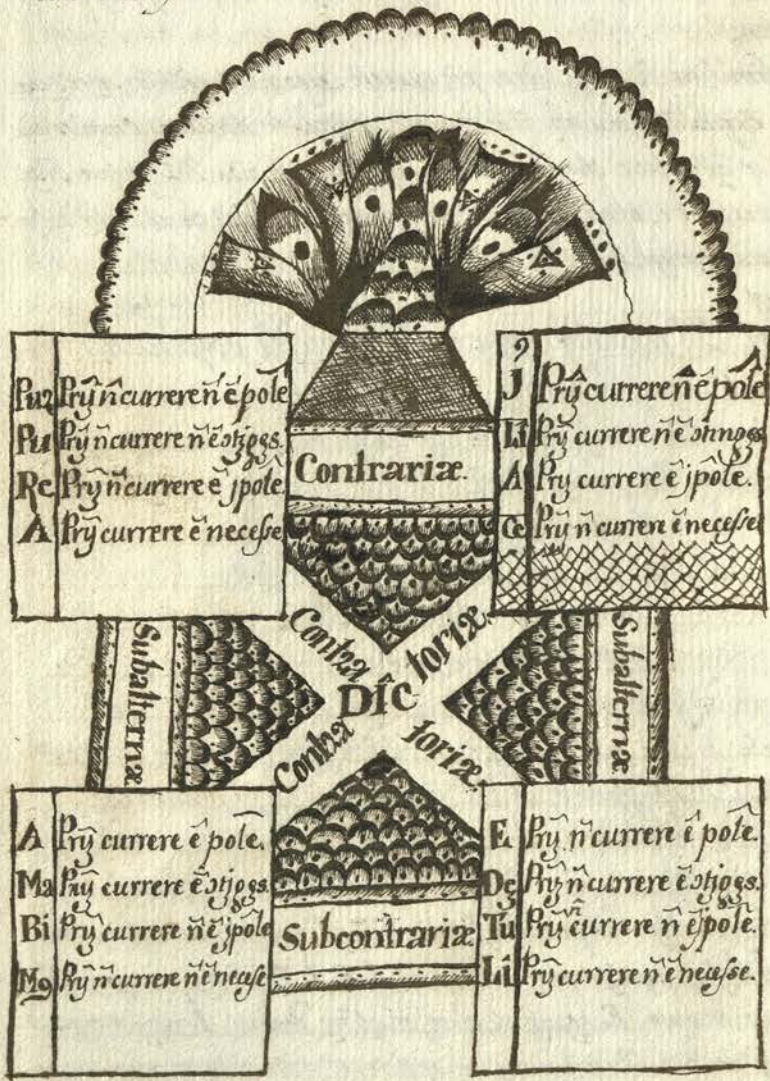
eiusdem de eodem sola falsitate pugnantes. Lex ergo enim est quod pugnans est falsitate, et non falsitate, id est quod non possunt esse simul falsitas, sed autem simul veritas.

15. Ex his hinc apparet de purpura et de nia p[ro]p[ri]o de v[er]itate; et de v[er]itate p[ro]p[ri]o de e[ss]entiali: et subalterna p[ro]p[ri]o de amavim[us]. Singula sequi ta- bella demonstrat.

Art. 3: quotuplex sit propo[si]tio hypo- thetica?

Propo[si]tio hypothetica e[st] n[on] i[n] explicu[m] q[ui] 2^a art. 2° num. 5° dicitur j[ur] dicitur. 16.
nals; causalis; copulativa; et disjunctiva. De n[on] p[ro]p[ri]o e[ss]entiali q[ui] 1^a
art. 5° n[um] 32. Copulativa e[st] e[ss]entialis p[ro]p[ri]o p[er] p[ro]p[ri]o et v[er]itate. P[ro]p[ri]o currit
et P[ro]p[ri]o loquitur. Disjunctiva e[st] e[ss]entialis p[ro]p[ri]o p[er] ly vel ut P[ro]p[ri]o currit. v[er]itate
loquitur.

Propo[si]tio v[er]itatis e[ss]entialis e[st] p[ro]p[ri]o copulativa; adverbialis; ut dicitur: P[ro]p[ri]o
tunc q[ui] 2^a art. 2° num. 32. P[ro]p[ri]o currit v[er]itate p[er] P[ro]p[ri]o qu[od] dicitur si n[on] summat[ur] j[ur] tenet dicitur
li ad p[ro]p[ri]o copulativa; reducitur.

Sed ostendit se q[ui] p[ro]p[ri]o e[st] et p[ro]p[ri]o vel p[ro]p[ri]o dicitur tunc 18.
et p[ro]p[ri]o. 1^a dicitur tunc n[on] dicitur hypothetica; sed catholica; et dicitur extrema.
q[ui] 2^a art. 2° num. 32. P[ro]p[ri]o et P[ro]p[ri]o in h[ab]itu; nec q[ui] dicitur dicitur v[er]itate v[er]itate e[st] h[ab]itu; et P[ro]p[ri]o e[st] h[ab]itu.

Observa 19.
2° dicitur hypothetica; alias e[st] simplex; et alias dicitur simplex e[st] que e[st]
ex duob[us] catholica; dicitur; ut P[ro]p[ri]o dicitur; et P[ro]p[ri]o dicitur. Dicitur e[st] que e[st]
duob[us] hypothetica; dicitur; ut v[er]itate: si q[ui] h[ab]itu currit moveri; h[ab]itu currit; et moveri
que e[st] dicitur q[ui] p[ro]p[ri]o e[st] e[st] copula p[ro]p[ri]o.

2° dicitur hypothetica; j[ur] dicitur; et ne. 20.
p[ro]p[ri]o. 1^a e[st] in qua e[st] adverbialis n[on] aff[er]it negat[ur]; v[er]itate dicitur; et P[ro]p[ri]o
loquitur. 2^a e[st] in qua e[st] adverbialis negat[ur] v[er]itate in P[ro]p[ri]o dicitur; et P[ro]p[ri]o dicitur
v[er]itate dicitur quod licet catholica; negat[ur] sint; si tunc e[st] adverbialis e[st]
adverbialis p[ro]p[ri]o hypothetica; e[st] adverbialis; ut evenit j[ur] dicitur: P[ro]p[ri]o n[on] currit; et P[ro]p[ri]o
n[on] dicitur; que adverbialis e[st].

Similiter licet catholica; adverbialis; sint; si tunc e[st] adverbialis. 21.
bialis negat[ur] e[st] hypothetica; e[st] negat[ur]. Et tunc tunc dicitur: n[on] ut p[ro]p[ri]o e[st] nega
v[er]itate negat[ur] quod e[st] e[ss]entialis negat[ur] q[ui] dicitur e[st] e[ss]entialis; sed j[ur] hypothetica;
e[st] adverbialis e[st] e[ss]entialis; et copula catholica; n[on] e[st] e[ss]entialis:
ergo 2^a.

Ne v[er]itate copulativa; cognoscatur adverbialis; q[ui] copulativa; aff[er]it tunc copulativa; 22.

nimium uny extremy, alid, et simultatq; vniu'sq; vnd' or coqulava v' ni
omnia illa talia dehe' existere, et ex defectu cogit' reddid' falsa. Similita
et negl' sit deper' oia illa ee' negl'. Vnd' h'c e' v' et negl'. h'o e' ronalis et
Equis e' hinnibilis; et h'c e' falsa, et impossibi'. P'q; disputat, et laqis loq'.
Dij.

23.

iyua' ap'at' eny' talia sub d'ij'ctione rype v' uny' extremy. v' alid' extremy
v' necessitat' vagam unig, v' alixq; exclusiue; quare ad v'it'at' d'ij'cti
suffi' q' alq' ex illis talib; existat, et ad falsitat' eny' defectu. Vnd' ista
e' v' et negl'. h'o e' anial. v' Equus d'ij'cti'at'ur; et h'c e' falsa, et impossibi'.
h'o e' hinnibilis, v' Equus e' ralis. Liber 3' de p'nerib; ad d'icunq;.

LIBER. III.

PERTINENS AD DISCURSUS.

Itaq; devenim; ad r'p'y' op'at'y, quod p'ced'ra cyta, t'p'q; ad centay
quidd' modo d'ij'guntur, devenim; inq; ad r'p'y' m'ial' stru'cturay,
c'q; nra' adeo negl' credit' apud d'ei, ut illa remota, q'ij' qu'it'at', et in op'
lab' ex'at'it, om' sit' effary. P' l' de coa. Aug' l' q' et q' i' coa'?

De uxo v' de coa' induoe, et syl- logismo. q'?

Quid, et q' s' coa'?

1. Coa' sic d'ij'nt: illud uny' ex alio, id e' coad' signifi' illud; sive onexioy
anti' cy' r'p'y'it; quare coa' n' d'ij'nt' j' anti' aut' cogit', sed j' ido nexu, v'
onexioe vniu'sq; que p' r'p'y' illat' ex'pl'at'.

2. Cap'ia d'ij'nt' j' p'at'y, et m'at'y. P' e:
que tenet' r'aoe' f'c' id e' r'aoe' d'ij'p'it' f'c'it'y, ut h'c: n'i h'o e' anial; sed P'q;
e' h'o; q' P'q; e' anial' e' falsi' coa', q' a' j' quacy' ma' subilla d'ij'p'it' f'c'it'y re-
te d'cludit, ut p'at' j' hac silis f'c'it': n'i h'o e' alio; sed P'q; e' h'o; q' P'q; e'

alio.

2^a e' que' soly' tenet' r'aoe' m'at'y, v'g' h'o e' anial; q' n'i h'o e' anial, que' soly' va-
let, q' e' j' ma' negl'; j' qua' p'p'o' d'ij'p'it' r'p'y' ual'it; n'q' h' e' e' q' d'ij'p'it' f'c'it'y
ad alig' m'at'y r'ant'ferat' n' ual'et, v'g' h'o e' alio; q' n'i h'o e' alio, n' tenet'.

3.

P'ao' bona coa' l' 4.

e' r'ela': ex v'ero, amplex v'ery; falsy' non n'i ex falso; ex falso aut' alq' d'
v'ery, et alq' d' falsy. P' e' et q' p'at' e' l'um'e' mali nota; n'q' in b' coa' anti' e' onexy
cy' cogit'; sed si anti' e' v'ery, et cogit' falsy n' d'at'it' talis onexio; r'at'et' eny'
v'it'at' anti' ab'q' v'it'at' cogit'; ergo in b' coa' ex anti' v' v'ery r'eg' cogit'
v'ery; ac'q'nd' cogit' falsy soly' ex anti' falso p'at' inf'axi.

4.

Et quo p'p'o' r'eliquy' r'el' collig'y. 5.
tux, et eny' 3^a p'at' r'el' assignat'. N'q' b' ual'et: h'o e' Equus; ergo e' anial' cy
arguat' ab' inf'axi ad r'ep'it'at' ap'at'y, et r'amp' anti' e' falsy.

5.

2^a r'ela': ex negl' 6.

n' r'eg' contingens negl' ex contingenti r'eg' imp'at'. N' p'at' q' anti' negl'y
j' q'nti' casu' d'ei e' v'y; atq; contingens j' aliqua casu' p'at' e' falsy; ergo si
anti' e' negl'y, et cogit' contingens p'at' d'at'it' anti' v'y, et conq'it' falsy d'ij'
r'el'y. 2^a eny' p'at': q' si anti' e' contingens p'at' alq' d' e' v'y, et si cogit' e' imp'at'
sem'p' d'at' e' falsy; q' i' in aliquo casu' p'at' anti' e' v'y et cogit' falsy.

6.

3^a r'ela' 7.

la': ex imp'at' r'eg' quod'it' et negl'y, r'eg' ex quod'it'. P' p'at' n'q' ex im-
p'at' p'at' r'eg' cogit' negl'y, imp'at' et contingens. vnd' ex hac p'p'o' Equus d'ij'
p'at'it, r'ecre' inf'axi: ergo e' v'it'at' q' d'ij'nt' negl'y; r'eg' eny': ergo e' r'alis q'
e' imp'at'; et d'ique' r'eg': ergo ex'at' q' e' contingens. 2^a p'at' eny' d'ij'nt'
n'q' h' cogit' negl'y: ergo h'o e' anial'. I'f'axi' ex h' anti' contingens: h'o d'ij'nt'
r'at', et ex h' negl'y: h'o e' ralis; et ex h' imp'at': h'o e' Equus.

7.

4^a r'ela': q' d'ij'nt' 8.

r'eg' ad cogit', r'eg' ad anti', et q' d'ij'nt' r'at' cogit' r'at' anti'. N'q' h' p'at' eny':
q' si quod' r'eg' ad cogit' n' r'equeret' ad anti' p'at'it' anti' e' v'y et falsy
id quod' r'eg' ad cogit'; sed si quod' r'eg' ad conq'it' e' falsy eny' conq'it'
falsy e': ergo d'at'it' in b' coa' anti' v'y, et cogit' falsy.

8.

gizandi.

21. Jam rade mareis, qua rade fit dicit syllog. et
1^a rade me remora dicit in omnia, et exportat. omnia
e sicut cuius mui e fia omnia, in omni ho e anal; fia e ho:
fia e anal. Exportatio e co mui e fia singulari, v.g.
fia currit; fia e ho: q ho currit.

22. Ratione me pax dividit in
categoricali, et hypothetici, demonstrativi, cognoscitivi, et sophisticati
Categoricalis e: co ta pmissio, qua conclusio si ppos categoricali
e. Hypothetici e: cuius aliqua salte pmissio e ppos hypothetice
e. Demonstrativi e co pmissio si vera, et necessarii, et ideo
fiat sci, v.g. de tota e magis sua p; mundi e tota: q e ma
ta sua parte.

23. Logica e cuius pmissio si tanta pbat. v.g. fia debet
deseri q fia e fia in ipso; sed rae pnt pnt pnt e pnt
in termino: q q illa definiendo e. Sophistica e: co pmissio si
in se false sed apparet v.g. et ideo facit ignorare ca
conclusio decipi.

24. Eia dividit i aspari, co utras pmissa e aspa
va, et i navy co aliqua pmissa e navia. Et in simplic
co utras pmissa e ppos de inee. Et in modali co aliqua
pmissa e ppos modalis.

25. Rade fit dicit syllog in figurat, et mo
dos. Figurat si rae. 1^a cuius mui j una pmissa subijctiva
et in altera pbat. 2^a cuius mui j utras pmissa pbat. 3^a
cuius mui j utras pmissa subijctit; quod sequit versiculis
declarat.

Sub pax 1^a. 2^a bis pax. 3^a bis sub.

26. Modi syllogismi si decz, et nove; q^a observado relas ppa
assignandas decz, et nove modis pnt ppos assignari j de
bita qualitate, et quantitate qui omnes in sequibz dicit

numerant.

Barbara, celarem, dary, feia, baralipron,
celantet, dabitit, fapermo, fiseptimorum;
cesare, Camestres, festino, baroco; darapti
Felapton, disamis, darisi, bocardo, ferison.

In quatuor ex pntis dicit tres pntis vocales tantz si ob. 27
servandz, que qualitate, et quantitate pntis designant; ita ut si.
igniter pntis vult aspari. Et vult navy i pntis aspari. O.
parly navy x^a dicit lib. 2^a q^a 2^a aut. 3^a n^a 31.

Ex pntis nove. 28.

decz modis, nove pntis pntis ad 13 figurat; quatuor sequite
ad 29; et alij sex ad 39. Itz ex omnibz quatuor pntis modi
si fia si pntis; quatuor v^o omnes si imperfecti pntis si qui
nulla egent reducere ad alio, ut evideret apparet j eis boni
tas co; imperfecti v^o indigent reducere ad quatuor pntis
ut in eis apparet bonitas co.

Tandz omnes modi pntis quinque. 29.

imperfecti si fia si directe concludentes. Concludere direc
te e quod max extremitas sit subij in dte; concludere v^o pntis
te e quod max extremitas sit subij in dte. Pro maxi intelligi
sequite accipere versu.

Sit mix subij modi 11. 2^a argue 31.

Sit v^o subij mix in quinq imperfectis 11.

Apponam exempla. Si in Barbara, cuius singule vocales 30.
si A. quare pntis dicit ex triplici vult aspari, v.g. omne
xale e visibile; sed omnis ho e ralis: q^a omni ho e visibile.
Si in Baralipron si quatuor: ne rale e visibile; sed omni ho
e ralis: q^a aliquid visibile e ho. 4^a v^o de pntis pntis ralis sylli.

Quod 2^a de principijs extincecis
syllogismi.